Niilo Mäki
INSTITUUTTI

Niilo Mäki -säätiö

VUOSIKERTOMUS 2017

Valtuuskunnan hyväksymä 20.4.2018

Sisällys

1. Kooste Niilo Mäki Instituutin toiminnasta vuonna 2017 4
2. Kehittämishankkeet 9
3. Tutkimushankkeet..... 17
4. Lastentutkimusklinikka 23
5. Koulutus ja julkaisutoiminta..... 24
6. Hallinto- ja tukipalvelut..... 29
7. Kansainvälinen toiminta..... 30

Liitteet

Liite 1. Niilo Mäki Instituutin henkilöstö vuonna 2017
Liite 2. Niilo Mäki Instituutin julkaisuluettelo 2017
Liite 3. Niilo Mäki Instituutin järjestämät koulutukset 2017
Liite 4. Niilo Mäki Instituutin henkilöstön jäsenyyksiä 2017
Liite 5. Niilo Mäki -säätiön valtuuskunta ja hallitus 2017

1. Kooste Niilo Mäki Instituutin toiminnasta vuonna 2017

Olennaiset tapahtumat vuonna 2017

Niilo Mäki -säätiö sr jatkoi toimintaansa tarkoituksensa mukaisesti tukemalla lasten ja nuorten neuropsykologisen arvioinnin ja kuntoutuksen kehittämistä. Säätiön ylläpitämän Niilo Mäki Instituutin keskeisenä tehtävänä on lasten ja nuorten oppimisvaikeuksien ja kehityksen erityishäiriöiden tutkimus ja niihin liittyvä arvioinnin ja kuntoutusmenetelmien kehittäminen, julkaisu ja kokeileminen, sekä alan asiantuntijoiden täydennyskoulutus. Niilo Mäki Instituutin toiminta vaikuttaa ja kohdentuu erityisesti oppimisvaikeuksia kohdanneisiin lapsiin ja nuoriin, heidän perheisiinsä, oppimisvaikeuksia työssään kohtaaviin ammattilaisiin, alalla toimiviin järjestöihin sekä oppilaitoksiin.

Niilo Mäki –säätiön vuoteen 2020 määritelty strategiatyö on kiteytetty seuraaviksi strategisiksi tavoitteiksi: *vahva tutkimusosaaminen*, *kansainvälisyys*, *aktiivinen ja näkyvä vaikuttaminen* sekä *tehokkaat ja joustavat toimintamallit*. Näiden strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi rakennettiin strategian käytännön toimenpidesuunnitelmaa, jonka toimenpiteitä ryhdyttiin toteuttamaan vuoden 2017 aikana.

Kehittämishankkeet ja selvitykset

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA (entinen Raha-automaattiyhdistys) myönsi Niilo Mäki -säätiölle vuodelle 2017 yleisavustuksen perustoiminnan ylläpitämiseen (Ay5) sekä investointiavustuksen (B9) sisäilmaremontin vuoksi uusittaviin kalusteisiin ja irtaimistoon.

STEA:n avustamista hankkeista jatkuivat suunnitelmien mukaisesti *Hahmotushäiriöiden tukeminen ja kuntoutus* (C33) ja *Kielellisten taitojen ja lukemisen tukeminen* (C36). Uutena hankkeena käynnistyi varhaiskasvatukseen kohdentuva *Leikitään ja keskitytään* (C2684).

LukiMat-palvelun ylläpitoon ja sen sisältöjen kehittämiseen saatiin kolme avustusta: Suomen Kulttuurirahasto myönsi hankeapurahan *Matematiikan oppimis- ja arviointiympäristö Neuren kehittämiseen*, Kuluttajaosuustoiminnan säätiö myönsi tuen LukiMat-palvelulle (kohdentuen Ekapelin ylläpitoon, kehittämiseen ja käyttäjätukeen) ja Elisa Oyj tuki seikkailukartta-ominaisuuden kehittämistä Ekapeli-Alku -harjoitusmenetelmään.

Opetus- ja kulttuuriministeriö valitsi Niilo Mäki Instituutin tekemään selvityksen hallituksen kärkihanke 4, toimenpide 1:een (Kulttuurin ja taiteen perusopetuksen saavutettavuuden parantaminen) liittyvien hankkeiden toteutumisesta tavoitteiden mukaisina.

Tutkimushankkeet

Oppimisvaikeuksien arviointi ja tukeminen suomenruotsalaisissa kouluissa ja päiväkodeissa -hanke (ILS) jatkui vuonna 2017 Svenska Kulturfonden, Svenska Folkskolans Vänner ja Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne rahoittajinaan.

Suomen Akatemian tukemia tutkimushankkeita oli vuonna 2017 käynnissä kolme: ReadALL (*Teknologia-avusteinen lukemaan oppimisen tuki kaikille oppijoille*), LITE (*Opettajien minäpystyvyyden ja kollektiivisen opettajapystyvyyden monitasoinen pitkittäistutkimus*) sekä DysGeBra (*Dyslexia: genes, brain functions, interventions*).

KELA:n tukema *Oppimisvaikeuksien pysyvyys* -tutkimushanke jatkui vuoden 2017 keväällä.

Muu toiminta

GraphoGame-harjoitusmenetelmän kaupallisesta ja muusta kuin tutkimuskäytöstä tehtiin kesällä 2017 sopimus Learning Intelligence Group –yrityksen kanssa. Yritys perusti GraphoGroup –yrityksen hoitamaan GraphoGamen levittämistä ja jakelua ulkomailla. Suomen- ja suomenruotsinkielisen Ekapelin jakelu ja siihen liittyvät toiminnot jäävät edelleen Niilo Mäki Instituutille. Lisäksi GraphoGamen tutkimus- ja kehittämistoimintaa jatketaan Niilo Mäki Instituutin ja Jyväskylän yliopiston toimesta GraphoLearn-nimellä.

Prokoulu-hankkeen aineiston käsittelyä jatkettiin yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa.

Vuoden 2016 loppuun asti rahoitetun *Oppimisvaikeuksien pysyvyys* -hankkeen aineiston käsittely jatkoi väitöskirjan tekemiseen tarkoitetun apurahan turvin.

Yhteistyötä (hanke- ja tutkimustoiminta, materiaalituotanto, jne.) alan järjestöjen, yliopistojen ja tutkimuslaitosten, oppilaitosten ja muiden organisaatioiden kanssa jatkettiin. Niilo Mäki säätiön asiantuntijoita osallistuu mm. muiden alan toimijoiden hankkeiden ohjausryhmiin, neuvottelukuntiin ja asiantuntijafoorumeille. Päättäjien kanssa käytiin vuoropuhelua oppimisvaikeuksiin liittyvissä teemoissa.

Lastentutkimusklinikka

Lastentutkimusklinikan toiminta jatkui yhteistyössä Jyväskylän kaupungin perheneuvolan kanssa. Yhteistyö on mahdollistanut hankkeissa kehitettyjen toimintamallien kokeilun käytännössä, Instituutin tutkijoiden tutustumiseen kliiniseen työhön sekä tuonut Niilo Mäki Instituutin hankkeille läheisen yhteyden käytännön toimintaan. Lastentutkimusklinikalla kävi vuonna 2017 oppimisvaikeuksien arvioinnissa 63 lasta (edellisvuonna 50) ja kuntoutuksessa 76 lasta (edellisvuonna 69). Arvioinneissa käyneistä lapsista noin puolet oli Jyväskylän ulkopuolisista kunnista. Keski-Suomen alueen psykologeja konsultoitiin 196 lapsen asioissa. Vuoden 2017 lopussa jono klinikalle oli 15 kk ja keskimääräinen jonotusaika koko vuonna oli 13 kuukautta.

Koulutus- ja julkaisutoiminta

Niilo Mäki Instituutin koulutustoimintaa järjestettiin valtakunnallisesti NMI:n omina maksullisina koulutuksina sekä tilauskoulutuksina ja Opetushallituksen rahoittamina koulutuksina. Koulutuksissa hyödynnettiin verkkokoulutuksen tarjoamia mahdollisuuksia.

NMI Bulletin -lehti ilmestyi 4 kertaa päätoimittajanaan PsT Minna Torppa.

Koulutus- ja julkaisutiedote julkaistiin kaksi kertaa vuodessa ja tämän lisäksi tiedotettiin kuukausittain ilmestyvällä kuukausikirjeellä (noin 26 500 vastaanottajaa) sekä sosiaalisessa mediassa. Lisäksi lukuisissa alan ammattihenkilöstölle kohdennetuissa tapahtumissa on esitelty Niilo Mäki Instituutin julkaisuja ja toimintaa.

Koulutus- ja julkaisutoiminnan tuotot toteutuivat odotettua suurempana, millä oli myönteinen vaikutus säätiön kokonaistulokseen.

Vuonna 2017 julkaistiin seuraavat myyntijulkaisut:

- Kummi 15. Etsivät-ryhmä - Lasten toiminnanohjauksen taitojen tukeminen ryhmässä
- Kummi 16. Tavoitteena yhteisopettajuus - Näkökulmia ja toimintamalleja onnistuneeseen yhdessä opettamiseen
- Kummi 17. Check in Check out (CICO) – toimintamalli käyttäytymisen yksilölliseen tukemiseen

OPH-koulutushankkeita oli vuonna 2017 käynnissä 6 hanketta, joista kaksi päättyi vuoden 2017 lopussa.

Hallinto ja henkilöstö

Niilo Mäki Instituutti on yksi merkittävimmistä oppimisvaikeusalan toimijoista Suomessa. Instituutin arvokkain pääoma on osaavassa ja asiantuntevassa henkilöstössä ja laadukkaassa tutkimus- ja kehittämistyössä. Asiantuntijoiden työ luo uusia tutkimustuloksia, toimintamalleja, menetelmiä ja muita tuotoksia joita voidaan soveltaa käytäntöön ja käytännön toimijoiden tueksi.

Niilo Mäki Instituutissa oli vuonna 2017 käynnissä 14 avustuksen saanutta tutkimus- tai kehittämishanketta (vuonna 2016 13 hanketta) sekä kuusi Opetushallituksen tukemaa opetustoimen henkilöstökoulutushanketta (vuonna 2016 viisi hanketta). Niilo Mäki -säätiön hallintoa ylläpidettiin pääosin STEA:n yleisavustuksella, hankkeilta kerätyillä yleiskustannusosuuksilla ja koulutus- ja julkaisutoiminnan tuotoilla. Yleiskulua (15 % kuluista ja kokonaiskustannusmallia noudattavien hankkeiden osalta 55 %) perittiin kaikilta hankkeilta, joiden rahoittajan säännöt eivät sitä erikseen kieltäneet. Yleiskustannusosuudella katettiin hankkeille yhteisiä kuluja (mm. yhteiset tilat, hallinnon kulut, työterveys, siivous, yritysvakuutukset, työkykyä ylläpitävät toimet, virkistystoimet).

Koko vuoden 2017 ajalta tarkasteltuna kokoaikaisia työntekijöitä oli keskimäärin 26,6 henkilöä kuukaudessa (edellisenä vuonna 30,42) ja osa-aikaisia 15,5 henkilöä (8,4 htkk; edellisenä vuonna 8,69 htkk) ja tuntilistalla keskimäärin 10,7 henkilöä kuukaudessa (keskimäärin 1,9 htkk/kk; edellisenä vuonna 2,04 htkk/kk). Kokoaikaiseksi muutettuna NMI:n kuukausi- ja tuntipalkkaisten työntekijöiden lukumäärä oli vuoden 2017 aikana keskimäärin 36,9 henkilötyövuotta (41,15 henkilötyövuotta vuonna 2016) kuukaudessa. Henkilömäärässä tapahtuneet muutokset johtuvat pääosin vuoden 2016 lopussa päättyneistä hankkeista.

Osaava henkilöstö on Niilo Mäki Instituutin tärkein voimavara, joka luo edellytykset huippututkimukselle ja laadukkaalle kehittämistyölle.

Niilo Mäki -säätiön valtuuskunta kokoontui vuonna 2017 2 kertaa. Niilo Mäki -säätiön hallitus kokoontui vuoden 2017 aikana 9 kertaa. Hallituksen kokoonpano muuttui keväällä, kun hallituksen varajäsen Juha Ahonen jäi pois hallituksesta 28.2.2017 ja hänen tilalleen varajäseneksi nimettiin Kirsi Kallionpää alkaen 27.4.2017. Hallituksen jäseninä olivat vuonna 2017 seuraavat:

Jäsen	**Varajäsen**
Päivi Fadjukoff, puheenjohtaja	Onerva Mäki
Matti Kuorelahti, varapuheenjohtaja	Hannu Savolainen
Timo Ahonen	Tiina Parviainen
Ulla Richardson	Reija Alen
Paavo Leppänen	Ilkka Mäkitalo
Päivi Kalilainen	Airi Valkama
Anne Korhonen	Juha Ahonen (28.2.2017 asti), Kirsi Kallionpää (alkaen 27.4.2017)

Niilo Mäki -säätiön valtuuskunnan tai hallituksen jäsenille ei maksettu palkkioita valtuuskunta- tai hallitustyöskentelystä lukuun ottamatta hallituksen puheenjohtajaa, jolle maksettiin 2018,26

€/vuosi. Tutkimusjohtajalle (toimii myös hallituksen varsinaisena jäsenenä) maksettiin korvausta 300 €/kk. Säätiön lähipiiriin kuuluville ei ole myönnetty muita avustuksia, taloudellisia etuja, rahalainoja tai muita vastaavia etuja.

Talous

Niilo Mäki -säätiön vuositulos oli 76 973,09 € ylijäämäinen. Niilo Mäki -säätiö on hoitanut kaikki taloudelliset velvoitteensa sopimusten mukaisesti. Tulokseen vaikutti erityisesti piristynyt julkaisumyynti (kasvoi 8,5 %:ia vuoteen 2016 verrattuna) ja koulutus- ja julkaisutoiminnan edellisestä vuodesta pienentyneet kulut. Vuonna 2017 kustannuksia on koko organisaation tasolla pyritty säästämään säätiön tulevia kehittämistarpeita varten.

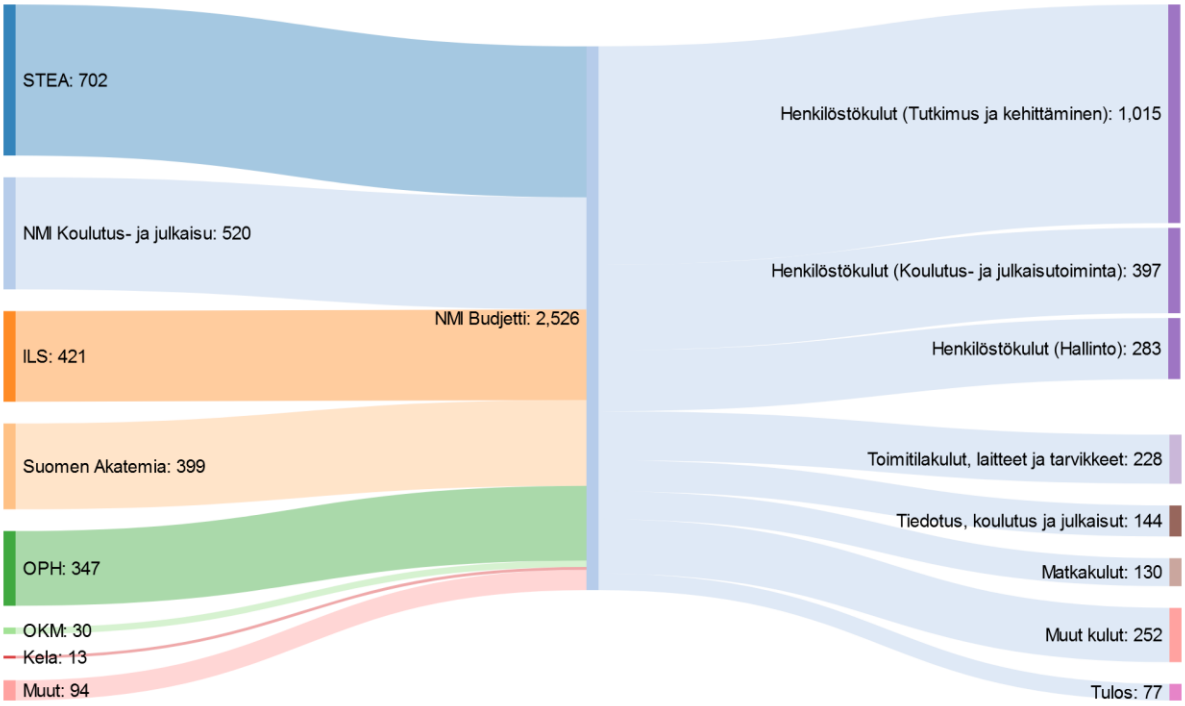

Kuva 1. Niilo Mäki säätiön tuotot ja kulut vuonna 2017

Olennaiset tapahtumat tilikauden jälkeen

STEA myönsi vuodelle 2018 rahoituksen kahdelle uudelle hankkeelle (*Työikäisten hahmottaminen, Hahku T* ja kohdennettu avustus *Lukumummi- ja vaaritoiminnan levittämiseen*), jatkuvalle hankkeelle (Leikitään ja keskitytään, C2684) sekä yleisavustuksen (Ay5) säätiön toimintaan.

LukiMat-hankkeen SpelEtt-harjoitusmenetelmän tablettitoteutukseen saatiin rahoitus A.L. Hartwallin säätiöltä.

Brita Maria Renlunds minne –säätiö myönsi avustuksen suomenruotsinkielisten arviointimenetelmien sähköisen testialustan laadintaan.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Hankkeiden määrän ja samalla henkilöstön määrän arvioidaan olevan edellisen vuoden tasolla tai maltillisesti lisääntyvän. Koulutus- ja julkaisutoiminnan odotetaan kasvavan. Lisäksi koulutushankkeille haetaan rahoitusta OPH:lta.

Vaikka vuosi 2017 oli ylijäämäinen ja myönteisen taloustilanteen odotetaan jatkuvan vuonna 2018, niin pitkällä aikavälillä täytyy huomioida säätiön perus- ja tukitoiminnan rahoitus ja kehittämistarpeet. Lisäksi tutkimus- ja kehittämisosaamisen sekä asiantuntemuksen pitkäjänteiseen kehittämiseen tulee kiinnittää huomiota erityisesti toiminnan projektiluonteisuuden vuoksi.

Työhyvinvointiin ja sen ylläpitämiseen kohdennetaan resursseja vuoden 2018 aikana. Tavoitteena on luoda kannustava ja innostava työilmapiiri, jossa työntekijät voivat hyvin ja kehittävät omia vahvuuksiaan ja sen kautta edistävät koko organisaation kehittymistä. Henkilöstön rekrytointiprosessia uudistetaan ja päivitetään tasa-arvoseikat sekä toiminnan läpinäkyvyys huomioiden.

EU:n uudistuvan tietosuojalain vaativat toimenpiteet toteutetaan kevään 2018 aikana.

Osaan vuonna 2017 haetuista hankkeista saadaan päätökset kevään ja kesän 2018 aikana. Uusia hankehakemuksia on ryhdytty valmistelemaan. Rahoitusta haetaan STEA:lta, Opetushallituksesta, Suomen Akatemialta, opetus- ja kulttuuriministeriöstä, ulkoasianministeriöstä sekä suomalaisilta että ulkomaisilta säätiöiltä. Uusia keinoja tuottojen saamiseksi kartoitetaan jatkuvaksi, jotta toimintaa voidaan jatkaa riittävässä laajuudessa ja tulevaisuuden osaamistarpeet huomioiden.

Säätiön toiminnassa korostetaan edelleen laadukkuutta ja korkeaa tasoa sekä toimien sovellettavuutta käytännön toimijoiden avuksi.

2. Kehittämishankkeet

HAHKU-Hahmottamisen kuntoutus

Projektin vetäjä: Pekka Räsänen
Henkilöstö (2017): Pekka Räsänen, Suvi Ylönen, Mika Minkkinen ja Anna Lehtola
Kesto: 2014–2017
Rahoittaja: Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA), RAY-C33
Yhteistyökumppanit: *Järjestöt*: ADHD-liitto ry, Aivoliitto ry, Suomen CP-liitto, Erilaiset oppijat ry, *Koulut ja erityiskoulut*: ohjaus- ja oppimiskeskus Valteri-Onerva, Jyväskylän yliopiston Normaalikoulu. *Tutkimuslaitokset ja yliopistot*: Psykologian ja liikuntatieteiden laitokset sekä kasvatustieteiden tiedekunta; Jyväskylän yliopisto; Klingberg lab, Karolinska Institutet, Ruotsi; Aalto yliopisto, Helsinki; Division of Cognitive Neuroscience, The Johns Hopkins University, USA; Department of Psychology, Temple University, USA, Universität Münster, Saksa; *Yritykset*: Movya Oy, Kaasa Health
Tavoitteet: Tuottaa verkkotietopalvelun, tiedotuksen ja koulutusten avulla tietoa hahmotushäiriöistä, niiden tunnistamisesta ja tukemisesta sekä kehittää tietokoneavusteisia arvioinnin ja kuntoutuksen välineitä hahmotushäiriöiden kuntoutuksen sekä oppimisen tukemiseksi
WWW-sivut: www.hahku.fi
https://www.facebook.com/hahmottaminen

Projektin toiminta ja tulokset 2017

Projektissa on rakennettu videoblog-tyyppinen tietopalvelu, joka sisältää noin 3,5 tuntia tietoa hahmotushäiriöstä, niiden taustasta, tunnistamisesta, tuesta sekä arjen ilmiöistä siihen liittyen. Videoklipeissä näyttäytyy asiantuntijoita eri aloilta neuropsykologista, näönkäytön ammattilaisista, erityisopettajista aina kokemusammattilaisiin saakka. Näistä videoista on koottu myös oppitunti, jota oppilaitoksissa ja järjestöissä voidaan käyttää johdantoluentona aiheeseen.

Toinen keskeinen tuotos on CognitionMatter-säätiön rahoituksella ja yhteistyössä tuotettu Vektor-peli, joka tarjoaa harjoitteita visuaalisen työmuistin, hahmottamisen ja päättelyn sekä matematiikan taitojen harjoitteluun. Peli on saavuttanut runsaasti kansainvälistäkin huomiota ja julkaisunsa jälkeen loppuvuodesta 2016, sitä on ladattu vuoden 2017 aikana lähes puoli miljoonaa kappaletta tableteille ympäri maailman ja Suomessakin yli 10 000 kertaa.

Vuoden 2017 aikana kerättiin keväällä myös lähes 1000 2–9 -luokkalaisen aineisto hahmotusahdistuksen arvioimiseksi. Loppuvuodesta tämän pilottitutkimuksen perusteella rakennettiin parannettu versio kyselylomakkeesta sekä aloitettiin uuden aineiston kokoaminen. Tavoitteena on tuottaa tämä itsearviointikysely kaikkien vapaaseen käyttöön aineistojen analyysien jälkeen.

Hahmottamisen teemaan liittyviä koulutuksia ja tiedotustapahtumia järjestettiin toistakymmentä. Aihe on alkanut hankkeen ansiosta herättää kiinnostuneisuutta valtakunnallisesti

Kielellisten taitojen ja lukemisen tukeminen

Projektin vetäjä: Hanna Pöyliö (perhevapaalla 01-08/2017), sijaisena Marika Peltonen
Henkilöstö (2017): Hanna Pöyliö, Adrienn Jalonen, Marika Peltonen, Annastiina Kettunen, Katja Korhonen
Kesto: 2015–2017
Rahoittaja: Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA), RAY-C36
Yhteistyökumppanit: Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Suomen Isovanhemmat ry, Monikulttuurikeskus Gloria, Jyväskylän kaupungin perusopetuspalvelut, Jyväskylän kaupungin perheneuvolan Lastentutkimusklinikka, Kansalaisareena, Suomen Vanhempainliitto/Epeli-hanke.
Tavoitteet: Kehittää 1. Lukumummi ja -vaari -toimintamalli suomea toisena kielenä opiskelevien sanavaraston tukemiseen 2. Lukumummi ja -vaari -kerho maahanmuuttajataustaisten lasten oman äidinkielen tukemiseen 3. Arvaa sana -korttipeli ilmaiseksi kaikkiin Suomen alakouluihin 4. Lukusilta.fi vanhempainopassivuston päivitys, tietoa vanhemmille lukutaidon ja kielellisten taitojen tukemisesta.
www-sivut: http://www.lukumummit.fi , http://www.lukumummit.fi/arvaasana
http://fb.com/lukumummitjavaarit
http://twitter.com/lukumummit
http://www.lukusilta.fi

Projektin toiminta ja tulokset 2017

Lukumummi ja -vaari -toiminta S2-oppilaiden kanssa jatkui valtakunnallisesti 22 paikkakunnalla. Vapaaehtoisia oli mukana toiminnassa 107 ja oppilaita arviolta 130. Lukumummi ja -vaari -toiminta valittiin mukaan HundrED 100 globaalin innovaation joukkoon. Toiminta oli esillä kansainvälisessä HundrED-seminaarissa. Lisäksi toiminta oli esillä Educa-messuilla ja Jyväskylän kirjamessuilla. Keväällä ja syksyllä järjestettiin teemaviikot, joiden aikana Lukuvaarit lukivat suorissa livelähetyksissä kirjoja lapsille. Lisäksi julkaistiin LukumummiRÄP 2 - Lukeminen kannattaa aina, jossa räppäävät Lukumummi Anneli ja Lukuvaari Kari yhdessä lasten kanssa.

Lukumummi ja -vaari -kerho jatkoi toimintansa Jyväskylässä monikulttuurikeskus Gloriassa. Vapaaehtoiset lukevat omalla äidinkielellä lasten kanssa. Kerho kokoontui vuoden aikana 26 kertaa ja siellä kävi kaiken kaikkiaan 30 lasta ja 10 vapaaehtoista. Levitystyö muille paikkakunnilla alkoi ja sovittiin jatkettavaksi vuoden 2018 aikana. Perehdytystä toimintaan annettiin vuoden 2017 aikana kolmella uudella paikkakunnalla.

Arvaa sana - mummeja ja vaareja vilisevä sananselityspeli valmistui ja sitä testattiin useiden lapsiryhmien kanssa. Pelin vaikutuksista kielenkäyttöön kerättiin aineisto ja tuloksia odotellaan ensi vuoden puolella. Pelin jakelu sovittiin tapahtuvaksi tammikuussa 2018.

Lukusilta.fi uusi ilme ja sisällöntuotanto valmistui. Vanhempainopassivusto Lukusilta.fi sisältää yli sata artikkelia ja parikymmentä videoviestiä kielitaidon tukemisesta kotona. Sisältö julkaistaan elokuussa 2018 suomen ja englannin lisäksi ainakin viidellä eri kielellä. Käännöstyö joukkoistettiin ja siihen on osallistunut innostuneita opiskelijoita ympäri Suomen ja ulkomailtakin.

Vuoden 2017 aikana valmistui 3 opinnäytetyötä. Hankkeen loppuseminaari järjestettiin joulukuussa ja esillä oli tuloksia ja materiaaleja hankkeen koko toiminta-ajalta.

Leikitään ja keskitytään

Projektin vetäjä: Liisa Klenberg
Henkilöstö (2017): *Projektityöntekijät*: Liisa Klenberg, Mirja Myllykoski, Sini Teivaanmäki, Vesa Närhi (Jyväskylän yliopisto). *Ryhmänohjaajat*: Nina Kultti, Ulla Leppänen, Anna-Kaija Eloranta, Maria Haakana, Sannu Kesti (Toivo ry), Tuija Terävä (Toivo ry), Katrina Berggren (ADHD-liitto), Elina Ihalainen (Helsingin kaupunki), Heidi Backman (Vantaan kaupunki), Johanna Sorsa, Anna Uusitalo (HUS), Teija Kivelä (Rovaniemen kaupunki), Tanja Kumpula (Rovaniemen kaupunki), Tuula Lampela (Rovaniemen kaupunki), Niina Iivari (Rovaniemen kaupunki), Marja-Liisa Mulari (Rovaniemen kaupunki), Noora Kostama (Rovaniemen kaupunki)
Kesto: 2017–2019
Rahoittaja: Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA), STEA C2684
Yhteistyökumppanit: *Järjestöt*: ADHD-liito, Toivo ry. *Kunna*t: Espoon kaupunki, Jyväskylän kaupunki, Rovaniemen kaupunki. *Yliopistot ja tutkimuslaitokset*: Dione Healey, Otagon yliopisto, Uusi-Seelanti
Tavoitteet: Lasten toiminnanohjauksen taitojen kehittymistä edistävän, näyttöön perustuvan ryhmätoiminnan käynnistäminen ja arvioiminen Suomessa. Käytännön tavoitteen tarjota perheille, joissa huolta 4-5-vuotiaan lapsensa toiminnanohjauksesta, mahdollisuus osallistua ryhmätoimintaan Helsingissä, Jyväskylässä ja Rovaniemellä ja myöhemmin valtakunnallisesti. Vanhemmille tuotetaan myös verkkomateriaalia toiminnanohjausta tukevasta leikistä.
www-sivut: www.keskitytään.fi ; https://www.facebook.com/leikitaanjakeskitytaan/ https://twitter.com/keskitytaan?lang=fi

Projektin toiminta ja tulokset 2017

Ensimmäisen toimintavuoden aikana tuotettiin välineet ja materiaalit toimintaa varten, luotiin yhteistyökäytänteitä osallistuvien kuntien kanssa sekä rekrytointiin ryhmien ohjaajat ja ensimmäisiin ryhmiin osallistuvat perheet.

Toiminta käynnistyi alkuvuodesta 2017 kouluttautumisella alkuperäiseen ENGAGE-menetelmään Uudessa-Seelannissa. Projektin ryhmätoimintaa varten tehtiin suomenkielinen käsikirja ja hankittiin ryhmien leikkivälineet sekä soveltuvat vuokratilat. Menetelmän arviointia varten hankittiin ja käännettiin vanhempien ja päivähoidon kyselylomakkeita, ja arviointitutkimukselle haettiin tutkimuseettinen lausunto Jyväskylän yliopistosta. Menetelmän ja materiaalien toimivuutta kokeiltiin käytännössä Helsingissä syys-lokakuussa pidetyssä pilottiryhmä, johon osallistui viisi perhettä. Pilotista saatujen kokemusten perusteella käsikirjaa muokattiin edelleen ja tutkimusvaiheen prosesseja tarkennettiin.

Kuntien kanssa tehtävää yhteistyötä rakennettiin tapaamisissa ja kokouksissa Espoon sekä Jyväskylän terveystoimen ja varhaiskasvatuksen työntekijöiden kanssa. Rovaniemen kaupunki tuli myös uutena yhteistyökumppanina toimintaan mukaan. Ryhmätoiminnan ohjaajiksi rekrytoitiin 17 terveydenhuollon ja kasvatuksen ammattilaista yhteistyöjärjestöistä ja -kunnista sekä NMI:sta. Ryhmänohjaajille järjestettiin koulutustilaisuus, jonka pohjalta kehitetään laajempaa Leikitään ja keskitytään -koulutusta.

Osallistuvien perheiden rekrytointi käynnistettiin yhteistyökuntien ja järjestöjen kanssa lokakuussa, ja ryhmätoiminta (yhteensä 18 ryhmää) sekä arviointitutkimus käynnistyvät suunnitelman mukaisesti tammikuussa 2018.

Neure arviointi- ja oppimisympäristön kehittäminen tableteille

Projektin vetäjä: Alex Maslov
Henkilöstö (2017): Alex Maslov, Jaakko Ryssy
Kesto: 2017-2018
Rahoittaja: Suomen Kulttuurirahasto
Yhteistyökumppanit: Jyväskylän yliopisto
Tavoitteet: Hankkeen tavoitteena on kehittää tableteilla toimiva, uudistettu versio Neure oppimis- ja arviointiympäristöstöstä.
Verkkosivut: www.lukimat.fi

Projektin toiminta ja tulokset 2017

Neure-ympäristö on LukiMat-hankkeessa laadittu tietokoneilla käytettäväksi. Neuren käyttömahdollisuuksia opetuksen ja oppimisen tukena sekä tutkimuksissa lisäisi se, että ympäristö toimisi myös tableteilla ja muilla mobiililaitteilla. Mobiilisovelluksesta oli aiemmalla rahoituksella kehitetty kokeiluversio, mutta sen julkaisukuntoon saaminen edellytti käyttöliittymän ja tehtävien jatkokehitystyötä.

Vuoden 2017 aikana Neuren mobiiliversiota ja eri mobiililaitteille sopivaa käyttöliittymää kehitettiin eteenpäin, mutta työ suoritettiin tuntityönä muun työn ohella ja kehitys eteni pienin askelein.

Mobiiliversion kehittäminen jatkuu suuremmilla henkilöresursseilla vuonna 2018, jonka loppuun mennessä tablettiversio saadaan julkaisukuntoon.

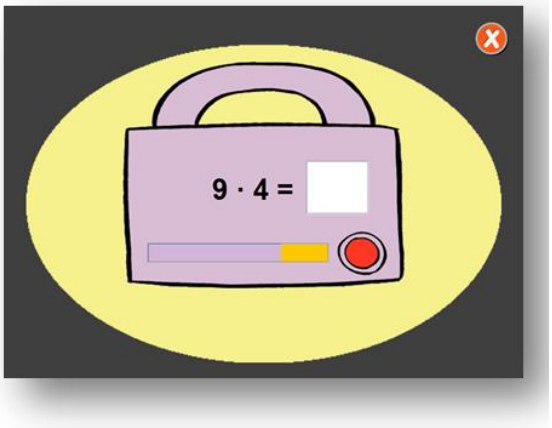

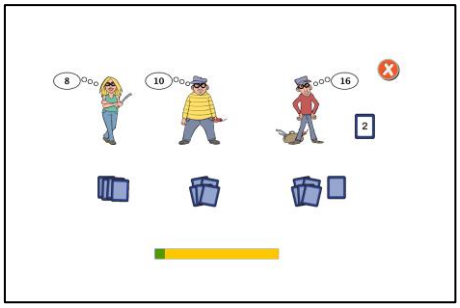

Ekapelin ja LukiMat-palvelun ylläpito

Projektin vetäjä: Ville Mönkkönen
Henkilöstö (2017): Ville Mönkkönen, Jaakko Ryssy, Miika Pekkarinen
Kesto: 2017
Rahoittaja: Kuluttajaosuustoiminnan säätiö
Tavoitteet: Hankkeen tavoitteena oli ylläpitää ja kehittää LukiMat -verkkopalvelua sekä erityisesti Ekapeli-harjoitusmenetelmää.
Verkkosivut: www.lukimat.fi
www.ekapeli.fi

Projektin toiminta ja tulokset 2017

Vaikka Ekapelin käyttö on pyritty tekemään mahdollisimman helpoksi, niin kuitenkin Ekapelin käyttäjätukeen tuli vuoden 2017 aikana yli 1200 käyttäjätukipyyntöä sekä 4300 pelaajien yhdistämispyyntöä. Pelaajien yhdistämisen kautta on mahdollistettu pelin pelaaminen eri ohjaajien (opettaja tai vanhempi) ohjauksessa. Tällöin esimerkiksi kotona aloitettua harjoittelua on voitu jatkaa koulussa tai oppilas on voinut harjoitella omalla tunnuksellaan luokassa, kotona ja erityisopetuksessa.

Käyttäjätukipyynnöt ovat liittyneet suurelta osin Ekapelin Java-ympäristössä toimiviin tietokoneversioihin ja niiden asentamiseen ja käyttämiseen. Myös Ekapelien käytön aloittamiseen ja eri peliversioiden sisältöihin liittyviä kysymyksiä on vuoden aikana tullut. Käyttäjätuki on tarjottu sähköpostitse ja käyttäjätukeen palkattu henkilö on osallistunut myös uusien peliversioiden testaamiseen.

Hankkeessa toteutettiin myös Ekapelin Java-versioihin liittyvän palvelimen päivitykset, palvelimen kehitys ja tietoturvan ylläpitäminen. Palvelin on mahdollistanut harjoittelun etenemisen seurannan opettajille ja vanhemmille sekä helpottanut käyttäjätukea. Lisäksi pelaamisesta kertyvä data on käytettävissä tutkimukseen ja pelin ominaisuuksien kehittämiseen.

Uusimmissa Ekapelin (Unity-) versioissa palvelin on siirretty pilveen, mikä tulee vähentämään jatkossa oman palvelimen ylläpitoa. Ekapelin Java-versioilla on kuitenkin vielä hyvin paljon käyttäjiä, joten fyysistä palvelinta ylläpidetään vielä toistaiseksi.

Ekapeliä on kehitetty vuoden 2017 aikana erityisesti tableteilla ja mobiililaitteilla käytettäväksi ja tulevaa kehitystyötä on suunniteltu siten, että kehittämistyö kohdentuu jatkossa pääosin yhden peliversion kehittämiseen. Peli tulee suunnitelmien mukaan sisältämään harjoittelusisältöjä lukemisen perustaidoista lukemisen sujuvuuteen. Ekapelin ja LukiMat-palvelun kehittämiseen on saatu tukea vuonna 2017 Kuluttajaosuustoiminnan säätiöltä, Suomen Kulttuurirahastolta ja Elisalta. Lisäksi Ekapelin liittyvää tutkimustyötä on tehty Suomen Akatemian rahoittamissa ReadAll- ja DysGeBra-hankkeissa.

Seikkailukartan toteuttaminen Ekapeli-Alkuun

Projektin vetäjä: Ville Mönkkönen
Henkilöstö (2017): Ville Mönkkönen, Jaakko Ryssy
Kesto: 2017
Rahoittaja: Elisa Oyj
Tavoitteet: Hankkeessa kehitettiin LukiMat-palvelun Ekapeli-Alku harjoitusmenetelmään seikkailukartta-ominaisuus, joka toimii lasta motivoivana tarinakehyksenä ja tarjoaa mahdollisuuden juuri opitun lukutaidon hyödyntämiseen.
Verkkosivut: www.lukimat.fi
www.ekapeli.fi

Projektin toiminta ja tulokset 2017

Projektissa toteutettiin Ekapeliin uudenlainen kartta, jossa pelaajat pääsevät seikkailemaan mielenkiintoisissa maisemissa ja tapaamaan hahmoja. Pelaaja etenee kartalla mutkittelevia ja haarautuvia polkuja pitkin. Polun varrelta löytyy tähtiä joissa harjoitellaan lukemista, erilaisia kauppoja, aarrearkkuja, tarrakirjoja ja ennen kaikkea mielenkiintoisia kohtaamisia. Vartalonsa kadottanut robotti, liian kuuma lammas, pomppiva kaktus, ja monet muut erikoiset hahmot houkuttelevat pelaajan lukemisen alkeiden pariin antamalla pelaajalle tehtäviä. Projektin aikana saatiin valmiiksi kolme seikkailtavaa karttaa, ja yhdeksän tehtävää.

Kielitaito kuuluu kaikille - minäkin voin oppia

Projektin vetäjä: Hanna Pöyliö
Henkilöstö (2017): Hanna Pöyliö, Eva Hilkamo (Muuramen kunta), Päivi Poutiainen (Muuramen kunta, Mari Lummi-Hiekka (Laukaan kunta), Leena Kuhalampi (Laukaan kunta) ja Sanna Raasakka (Lastentutkimusklinikka).
Kesto: 2017–2018
Rahoittaja: Opetushallitus
Yhteistyökumppanit: Muuramen kunta, Laukaan kunta
Tavoitteet: 1. Kehitetään englannin kielen äännetietoisuuden arviointimateriaalia. 2. Kehitetään englannin kielen äännetietoisuuden harjoitusmateriaalia ja kokeillaan materiaalia 2. luokkalaisten kanssa ennen virallisen kielenopetuksen alkua. 3. Poimitaan kohdan 1 arviointiin perustuen lukivaikeus- ja vieraan kielen oppimisvaikeusriskin oppilaat ja tarjotaan heille tehostettua äännetietoisuuden harjoittelua keväällä 2018. 4. Tiedotetaan vanhemmille vieraan kielen varhaisen opiskelun tärkeydestä.
www-sivut: http://www.nmi.fi/projektit/kielitaito-kuuluu-kaikille

Projektin toiminta ja tulokset 2017

Projektin ensimmäisellä puoliskolla syksyllä 2017 valmistettiin äännetietoisuuden arviointimateriaali ja laadittiin 8 oppituntia äännetietoisuuden harjoitusmateriaalia. Näitä kokeili yhteensä 140 2. luokkalaista oppilasta Muuramesta ja Laukaasta neljän opettajan johdolla. Harjoitusmateriaalin teema on merirosvoseikkailu ja tehetävät olivat toiminnallisia ja hauskoja. Oppitunnit sisälsivät samanaikaisopetusta siten, että luokanopettajat pääsivät mukaan kokeilemaan materiaaleja englanninopettajatyöparin kanssa. Lisäksi materiaaleja alettiin kokeilla Lastentutkimusklinikan ryhmäkuntoutuksessa. Ryhmä jatkuu keväällä 2018.

Alustavien analyysien mukaan ryhmätasolla oppilaiden äännetietoisuuden taidot paranivat ja englannin ääntämiseen liittyvä minäpystyvyys kohosi. Lopulliset tulokset julkaistaan hankkeen päätyttyä kesällä 2018. Hankkeessa on valmisteilla 3 opinnäytetyötä (JY).

KÄRKI-hanke (selvitys hallituksen kärkihankkeen 4, toimenpide 1 toteutumisesta)

Projektin vetäjä: Sami Määttä
Henkilöstö (2017): Sami Määttä, Iines Palmu ja Pirita Korpivaara
Kesto: 2017
Rahoittaja: Opetus- ja kulttuuriministeriö
Yhteistyökumppanit: Ohjausryhmä: Lea Pulkkinen, Päivi Fadjukoff, Esa Pirnes ja J-M Latvala
Tavoitteet: Niilo Mäki Instituutti arvioi Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta lastenkulttuurin ja taiteen perusopetuksen saavutettavuuden parantamiseen tähtäävän hallituksen kärkihankkeen (Kärkihanke 4, toimenpide 1) toteutumista.

www-sivut: http://www.nmi.fi/karkihankeselvitys

Projektin toiminta ja tulokset 2017

Niilo Mäki Instituutti arvioi Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta lastenkulttuurin ja taiteen perusopetuksen saavutettavuuden parantamiseen tähtäävän hallituksen kärkihankkeen (Kärkihanke 4, toimenpide 1) toteutumista.

Laaditussa selvityksessä nostetaan esille keskeisiä kärkihankkeessa rahoitettujen hankkeiden onnistumista tukevia sekä toteuttamista haittaavia tekijöitä. Raportissa kuvataan myös muita arvioinnissa ilmenneitä asioita, jotka tulisi ottaa huomioon tulevissa hankkeissa sekä muissa lastenkulttuurin tai taiteen perusopetuksen saavutettavuuden parantamiseen kohdentuvissa toimenpiteissä.

Arviointi kohdistui lukuvuonna 2016-2017 toteutettuihin, kärkihankkeen ensimmäisen hakukierroksen hankkeisiin. Arviointia varten hyödynnettiin kolmea määrällistä ja yhtä laadullista aineistoa. Suurin määrällinen aineisto oli selvitystä varten kerätty kyselyaineisto (verkkokysely lähetettiin kaikille rahoituksen saaneille hankkeille). Lisäksi selvityksessä käytettiin tietoja OKM:n keräämästä palautteesta ja ensimmäisen kierroksen hankehakemuksista. Laadullinen aineisto perustui tätä arviointia varten tehtyihin haastatteluihin hyvin onnistuneissa hankkeissa.

Selvityksen johtopäätöksenä on, että harrastustunnit koulupäivän yhteydessä parantavat taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta. Toiminnan onnistumiseen vaikuttavat yhteistyö koulujen kanssa, ohjaajien ammattitaito ja motivaatio, koulun tilojen käyttö, lasten toiveiden huomioiminen ja riittävät taloudelliset resurssit.

Selvitys on ladattavina verkkojulkaisuna osoitteesta: http://www.nmi.fi/karkihankeselvitys

3. Tutkimushankkeet

Opettajien minäpystyvyyden ja kollektiivisen opettajapystyvyyden monitasoinen pitkittäistutkimus (LITE)

Projektin vetäjä: Olli-Pekka Malinen

Henkilöstö (2017): Olli-Pekka Malinen

Kesto: 2014–2017

Rahoittaja: Suomen Akatemia

Yhteistyökumppanit: Jyväskylän yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Vrije Universiteit Amsterdam

Tavoitteet: LITE-hankkeessa tutkitaan opettajapystyvyyttä, eli opettajien käsitystä kyvystään vaikuttaa positiivisesti oppilaiden koulunkäyntiin. Tutkimusaineisto kerättiin Itä-Suomen yliopiston, NMI:n ja Jyväskylän yliopiston yhteisen ProKoulu -tutkimuksen yhteydessä noin sadalta koululta. Päätavoitteina on ymmärtää 1) opettajapystyvyyteen vaikuttavia tekijöitä 2) pystyvyyden vaikutusta muihin tekijöihin kuten opettajien työtyytyväisyyteen ja työuupumukseen sekä 3) Opettajien opettajapystyvyyden ja oppilaiden käsitysten sekä toiminnan välistä yhteyttä. Lisäksi hankkeen aikana paneuduttiin opettajien ammatilliseen kehittymiseen liittyviin kysymyksiin. LITE -hankkeen tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi opettajien ammatillisen kehittymisen tukemisessa.

Projektin toiminta ja tuotokset 2017

ProKoulu -tutkimuksen yhteydessä kerättiin opettajilta ja oppilailta kyselyaineisto, jota hyödynnettiin LITE -hankkeessa. Vuonna 2017 aineistoa käsiteltiin analyysikuntoon sekä analysoitiin tutkimusartikkeleita varten. Malinen kirjoitti yhdessä kirjoittajakumppanien kanssa artikkeleita mm. *Niilo Mäki Bulletiniin,* Taylor & Francis -kustantamon julkaisemaan *PBS in Europe* -kirjaan, *e-Erika* -lehteen sekä hollantilaiseen *Remediaal* -lehteen. Malinen toimitti yhdessä Iines Palmun kanssa sekä osin kirjoitti *Tavoitteena yhteisopettajuus* Kummi -oppaan. Malinen myös edisti tutkimusartikkeleja Jyväskylän yliopiston yhteistyökumppaneiden kanssa. Malinen osallistui ja piti esityksen useissa konferensseissa mm. Kööpenhaminan ECER -konferenssissa sekä Tampereen EARLI -konferenssissa. Heinäkuuhun 2017 saakka Malinen asui Hollannissa toimien vierailevana tutkijana *Vrije Universiteit Amsterdamissa* ja tutustuen mm. opettajien ammatillisen kehittymisen käytänteisiin Alankomaissa. Ennen hankkeen päättymistä Malinen osallistui useisiin rahoitushakuihin mm. seuraavilla hakemuksilla:

- *Innovative approaches to teacher professional development* (Suomen Akatemia), yleisarvio 5/6, kielteinen rahoituspäätös
- *Enhancing Inclusive Learning Environment for Children with Autism Spectrum Disorder in Pre- and Primary School* (NordForsk), yleisarvio 6/7, kielteinen rahoituspäätös
- *Opettajien pedagogisen osaamisen yhteisöllinen kehittäminen peruskoulussa ja toisella asteella* (OPH), kielteinen rahoituspäätös

Teknologia-avusteinen ympäristö kaikkien lukemaan oppijoiden tukena (ReadALL)

Projektin vetäjä: konsortion vetäjä Ulla Richardson (JY), Juha-Matti Latvala (NMI)
Henkilöstö (2017): Vesa Rantanen, Ville Mönkkönen, Miika Pekkarinen, Jari Westerholm, Mika Halttunen, Ulla Richardson (JY), Jarkko Hautala (JY), Lea Nieminen (JY).
Kesto: 2014–2017
Rahoittaja: Suomen Akatemia, TULOS-ohjelma
Yhteistyökumppanit: Jyväskylän yliopisto, tutkimukseen osallistuvat koulut
Tavoitteet: Jyväskylän yliopiston Agora Centerin kanssa toteutettavassa hankkeessa tutkitaan erityisesti lukemisen sujuvuuden harjoittamista GraphoLearn (Ekapeli) –teknologian avulla. Lisäksi hankkeessa kehitetään ja validoidaan tietokonepohjaisia (mm. puheentunnistukseen perustuvia) lukemisen osataitojen arviointimenetelmiä niiden soveltuvuudesta ja luotettavuudesta oppimisen arviointiin. Tutkimuksen kautta hankitun tiedon perusteella GraphoLearn-peliin kehitetään oppijan erilaiset taidot ja oppimispolut mahdollisimman hyvin huomioonottava adaptaatiologiikka sekä yksilöllisesti etenevät harjoitteet. Tutkimusten tulosten ja niihin perustuvan kehitystyön myötä oppimisessaan vaikeuksia kohdanneille lapsille ja nuorille saadaan hyödynnettäväksi entistä tehokkaampia ja yksilölliset piirteet huomioonottavia teknologiapohjaisia harjoitus- ja tukimenetelmiä.

Projektin toiminta ja tuotokset 2017

ReadAll-hankkeessa toiminta keskittyi uuden interventiopelin kehittämistyöhön ohjelmoinnin ja uuden oppimissisällön tekemiseen ja testaamiseen. Peli toteutetaan siten, että sen sisällön määrittävät levels-tiedostot on valmiiksi suunniteltu ja pelaaja etenee osaamistasonsa mukaisesti tutkijoiden ennalta määrittelemällä adaptaatiolla. Interventiopelin kehittäminen jatkuu Jyväskylän yliopiston toteuttamassa AllRead-hankkeessa. Laajemmin testattavaksi tuleva peliversio valmistuu vuonna 2018 ja lopullinen peliversio sitä seuraavana vuonna.

Hankkeen validointitutkimukseen liittyvien kahden tutkimusartikkelin tultua valmiiksi ne lähetettiin kielen oppimisen alan julkaisuihin arvioitaviksi.

ReadAll-hanketta esiteltiin eri tilaisuuksissa vuoden aikana. Varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen opettajille hanketta esiteltiin Helsingissä helmikuussa ja Tampereella huhti- ja toukokuussa. Kielen oppimisen tutkijoille hankkeen tutkimusosaa esiteltiin Turussa AFinLAn symposiumissa marraskuussa ja koko hankkeen työtä TULOS-hankeohjelman päätösseminaarissa Helsingin kirjamessuilla lokakuussa.

ReadAll-hankkeessa kehitettyjä arviointimenetelmiä hyödynnettiin Helsingin yliopiston MOI (monilukutaito)-hankkeen aineistonkeruussa sekä Jyväskylän yliopiston FLARE-hankkeen tutkimuksessa.

Dysleksia, geenitausta, aivotoiminta, keinot sen voittamiseksi (Dysgebra)

DysGeBra
Dyslexia: Genes, brain functions, interventions

SUOMEN AKATEMIA

Projektin vetäjä: Heikki Lyytinen
Henkilöstö (2017): Heikki Lyytinen, Miia Ronimus, Marko Niemelä, Pia Krimark, Ritva Ketonen (Helsingin yliopisto), Heli Tahvanainen (Helsingin yliopisto), tutkimusavustajia.
Kesto: 2015-2019
Rahoittaja: Suomen Akatemia
Yhteistyökumppanit: Folkhälsanin tutkimuskeskus, Aalto-yliopisto, Jyväskylän yliopisto
Tavoitteet: Konsortiohankkeen tavoitteena on kerätä tietoa kaikkein vakavimpien dysleksian muotojen syntyyn vaikuttavista tekijöistä. Dysleksiaa lähestytään monitieteisesti yhdistämällä geenitutkimusta, aivotutkimusta, big data -analyysiä ja behavioraalisia tutkimusmenetelmiä. Tätä tietoa yhdistelemällä pyritään kehittämään uusia tietokone- ja mobiilialustoilla toimivia harjoittelumenetelmiä sitkeistä lukemaan oppimisen ongelmista kärsivien lasten tarpeisiin

Projektin toiminta ja tuotokset 2017

Vuonna 2017 tutkimukseen rekrytoitiin lisää lapsia pääkaupunkiseudulta ja Jyväskylän seudulta (2. kohortti, N=100). Lapset rekrytoitiin pääasiassa Ekapelin Kirjaintreeni-version käyttäjien joukosta. Lasten luku- ja kirjoitustaitoa ja motivaatiota tutkittiin yksilömittauksilla alkuvuonna sekä toukokuussa. Tutkimuksen 1. kohortin lapsille tehtiin 2. luokan seurantamittaukset huhti-toukokuussa 2017. Lisäksi lasten opettajat ja vanhemmat täyttivät kyselylomakkeita, esim. lasten taustasta ja toiminnasta koulussa ja kotona. Osa lapsista osallistui geenitutkimukseen (Folkhälsan) ja aivotoiminnan mittauksiin (Aalto-yliopisto). Loppuvuodesta 2017 käynnistyi 3. kohortin rekrytointi.

Ne lapset, joilla havaittiin selviä ongelmia lukemisessa (noin < 5% ikäryhmässään), osallistuivat maaliskuussa kognitiivisia taitoja kartoittavaan lisätutkimukseen sekä Ekapeli-harjoittelujaksolle. Harjoittelujaksoja järjestettiin kaksi, keväällä ja syksyllä, ja projekti lainasi lapsille tabletit harjoittelujakson ajaksi (6 viikkoa). Osa lapsista osallistui kummallekin harjoittelujaksolle. Tänä vuonna keskityttiin tarkastelemaan erityisesti sitä, voitaisiinko lapsia auttaa kirjoitusharjoittelun kautta. Tätä varten valmistettiin Ekapelin versio, jonka sisällöstä vähintään kolmasosa oli kirjoitustehtäviä (sanan muodostamista kirjaimista). Syksyn 2017 harjoittelujaksolla osa opettajista teki myös kynä-paperi kirjoitusharjoituksia oppilaan kanssa. Tulosten perusteella kirjoitusharjoittelulla ei ollut selvää vaikutusta ryhmätasolla, mutta muuten kokemukset olivat myönteisiä.

Tutkimuksen alustavia tuloksia esiteltiin lokakuussa Münchenissä European Dyslexia Associationin seminaarissa. Aineistosta on valmistunut kaksi pro gradu-työtä. Valmisteilla on kevään 2017 Ekapeli-interventioon perustuva artikkeli.

Ett utvecklingsprojekt om utvärdering av och stödåtgärder vid inlärningssvårigheter i finlandssvenska skolor och daghem. InLärning och Stöd, ILS

Projektin vetäjä: Henrik Husberg ja Mika Paananen (tarkkaavuuden osa-alue), Paula Salmi (lukemisen osa-alue)
Henkilöstö (2017): Paula Salmi, Ann-Katrine Risberg, Pia Vataja, Laura Plyhm, Jari Westerholm, Henrik Husberg, Mika Paananen, Susanna Slama, Jannika Backholm.
Kesto: 2015–2018
Rahoittaja: Svenska Kulturfonden, Stiftelsen Brita Maria Renlunds Minne ja Svenska Folkskolans Vänner
Yhteistyökumppanit: Åbo Akademi: Humanististen tieteiden, psykologian ja teologian tiedekunta (psykologia ja logopedia), Kasvatustieteiden ja hyvinvointialojen tiedekunta (erityispedagogiikka) sekä Vasa Specialpedagogiska Center. Helsingin yliopisto: Käyttäytymistieteiden tiedekunta. Jyväskylän yliopisto: Kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunta. Turun yliopisto: psykologian laitos. Hogrefe Psykologien Kustannus Oy.
Tavoitteet: 1) kehittää tutkimukseen perustuvaa tietoa oppimisesta ja oppimisvaikeuksista suomenruotsalaisissa kouluissa ja päiväkodeissa, 2) kehittää tutkimusperustaisia menetelmiä ja välineitä lukemisen, nimeämisen ja tarkkaavuuden arviointiin ja tukeen, ja 3) kehittää oppimisvaikeuksiin liittyvää ammatillista sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan osaamista muun muassa täydennyskoulutuksilla.
Hanke jakautuu kahteen osa-alueeseen: itsesäätely, tarkkaavuus tai käyttäytyminen (ILS Tark) ja Lukeminen, kirjoittaminen ja nimeäminen (ILS Luki)
Verkkosivut: www.inlärningochstöd.fi ja www.facebook.com/inlarningochstod

Projektin toiminta ja tuotokset 2017

ILS Luki

Helmi-huhtikuussa viikoilla 5-12 kerättiin normiaineisto vuosiluokalta 5 (n= 186 lasta) Nopean sarjallisen nimeämisen testiä sekä Toimintonimeämistestiä varten. Aineistoa kerättiin huhtikuussa viikoilla 13-17 pitkittäistutkimukseen osallistuneilta 2. luokilta (n=574) sekä 5. luokalta (n=350) lukemisen ja kirjoittamisen testistöä varten .5. luokan tutkimusluvista palautui 84% (n=350) kysytyistä 5. luokan oppilaista (n=417) keruuta varten. Aineiston keruuta (ryhmä- ja yksilöarviointeja) tehtiin suomenruotsalaisilta kouluilta ympäri Suomea. Samalla kerättiin Hogrefen Ordförståelse-sanavarastotehtävään suomenruotsalaiset normit 5. luokalle kouluja varten. Kerätty aineisto koodattiin ja tarkistettiin loppuvuoden aikana. 1. luokan pitkittäistutkimuksen aineistoa analysoitiin ja tuloksia esiteltiin kansainvälisissä konferesseissa. Kerätystä aineistosta valmistui ja on valmisteilla10 opinnäytetyötä Åbo Akademissa sekä 2 väitöstutkimuksen artikkelia Åbo Akademissa ja Jyväskylän yliopistossa. Hankkeen 1. luokan testejä pilotoitiin sähköisesti Ekapeliympäristössä Helsingin yliopiston Monilukutaito-tutkimushankkeessa. Nimeämistestien sekä lukemistestin käsikirjojen laatiminen käynnistettiin.

ILS Tark

Maltti-tarkkaavuuden ja toiminnanohjauksen ryhmäkuntoutus -käsikirjan käännös valmistui alkuvuonna 2017. Ensimmäiset ruotsinkieliset Maltti-ryhmät toteutettiin lukuvuoden 2016-2017 aikana ; intervention aloitti kaikkiaan 60 lasta. Odottavan kontrolliryhmän ohjaajat osallistuivat keväällä 2017 ensimmäiseen Maltti-koulutuspäivään, ja aloittivat loka-/marraskuussa 2017 omat Maltti-ryhmänsä. Näihin ryhmiin osallistuu 59 oppilasta. Tutkimusaineiston keräys jatkui Maltti-ryhmien osalta keväällä ja syksyllä 2017. Tutkimusaineiston avulla pyritään arvioimaan Maltti-ryhmien vaikutuksia sekä oppilaiden tarkkaavuuden ja toiminnanohjauksen taitoihin että akateemisten perustaitojen kehitykseen. TOMERA (HURTIG) – toiminnanohjauksen ja itsesäätelyn tukeminen päivähoidossa -julkaisun käännöksen ensimmäinen vedos valmistui loppuvuodesta 2017. Hogrefe julkaisi projektissa kerätyn ruosinkielisen PikkuKesky-kyselyn normit yhdessä suomenkielisten normien kanssa PikkuKeskyn ohjekirjassa. Uuden toiminnanohjauksen Kummi-julkaisun työstäminen eteni suunnitelman mukaisesti.

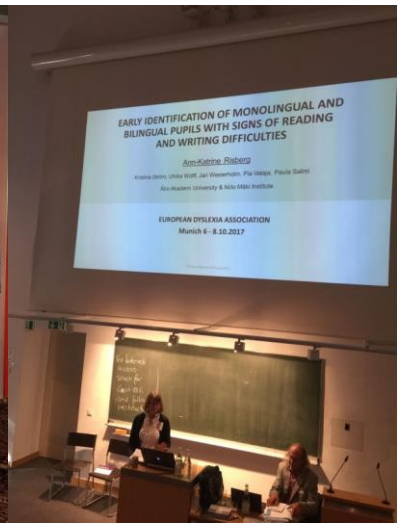

ConLD - Oppimisvaikeuksien pysyvyys ja niiden yhteys aikuisuuden elämänkulkuun: ennaltaehkäisevät ja suojaavat tekijät

Projektin vetäjä: Tuija Aro (oto)
Henkilöstö (2017): Anna-Kaija Eloranta ja Elisa Hurskainen
Kesto: 2014–2016 (2017 jatkunut apurahalla)
Rahoittaja: Kansaneläkelaitos (2014-2016), henkilökohtainen tutkimusapuraha
Yhteistyökumppanit: Lastentutkimusklinikka, Jyväskylän yliopisto
Tavoitteet: Hankkeessa tutkitaan oppimisvaikeuksien yhteyttä aikuisuuden hyvinvointiin, koulutukseen ja työelämään sekä akateemiseen ja kognitiiviseen suoriutumiseen. Tavoitteena on selvittää, mitä NMI:n Lastentutkimusklinikalla oppimisvaikeustutkimuksissa lapsena käyneiden henkilöiden (20-40-v.) elämään kuuluu aikuisiässä. Tutkimuksessa on tarkasteltu näiden aikuisten rekisteritietoja Kelan ja Tilastokeskuksen ylläpitämistä rekistereistä. Lisäksi osajoukkoa aikuisista on haastateltu ja tutkittu neurokognitiivisilla testeillä ja hyvinvointia kartoittavilla kyselylomakkeilla

Projektin toiminta ja tulokset 2017

Vuonna 2017 hankkeessa työstetty artikkeli aikuisiän mielenterveyden ongelmiin, koulutukseen ja työttömyyteen liittyvistä tutkimustuloksista (Aro, Eklund, Eloranta, Närhi, & Ahonen, painossa) hyväksyttiin julkaistavaksi kansainvälisessä tieteellisessä lehdessä. Lisäksi vuoden aikana työstettiin kaksi artikkelia lukivaikeuden jatkuvuuden yhteyksistä aikuisiän koulutukseen, työllistymiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin, joista toinen on parhaillaan arvioitavana tieteellisessä lehdessä (Eloranta, Närhi, Eklund, Ahonen, & Aro, lähetetty arvioitavaksi lehteen) ja toinen valmisteilla (Eloranta, Närhi, Ahonen, & Aro, käsikirjoitus valmisteilla).

Hankkeen tuloksia lapsuuden oppimisvaikeuksien yhteydestä työllistymiseen esiteltiin 29.8 – 2.9 järjestetyssä kansainvälisessä EARLI-konferenssissa Tampereella (Eloranta, 2017).

Vuonna 2017 tehtiin hankehakemus jatkorahoituksesta Lastentutkimusklinikan entisten asiakkaiden tutkimiseksi aikuisiällä Jyväskylän yliopiston psykologian laitoksen johdolla. Mahdollinen jatkorahoitus selviää vuoden 2018 aikana.

Aineiston analysointi ja julkaisujen kirjoittaminen jatkuu tutkimusapurahojen turvin.

4. Lastentutkimusklinikka

Vastaava psykologi: Nina Kultti-Lavikainen
Henkilöstö (2017): Johanna Heinonen, Nina Kultti-Lavikainen, Ulla Leppänen, Sanna Raasakka ja Hannele Antikainen. Lisäksi klinikalla työskenteli kaksi psykologian harjoittelijaa ja osa-aikaisina työntekijöinä Mirja Myllykoski, Olli-Pekka Malinen, Mika Minkkinen, Hanna Pöyliö, Sini Teivaanmäki, Anna-Kaija Eloranta, Anna Lehtola.
Kesto: koko NMI:n toiminnan ajan
Rahoittaja: Lastentutkimusklinikan asiakastyö toteutuu Jyväskylän perheneuvolan toimintana.
Yhteistyökumppanit: Keski-Suomen alueen koulujen henkilökunta, alueen perheneuvolat ja koulupsykologit, Keski-Suomen keskussairaalan lastenpsykiatria ja lastenneurologia, Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri Onerva sekä Jyväskylän yliopisto, psykologian laitos.
Tavoitteet: Lastentutkimusklinikan tehtävänä on tarjota ja kehittää palveluja ja tukimuotoja, jotka liittyvät oppimisvaikeuksien ja muiden kehityksellisten häiriöiden arviointiin ja kuntoutukseen. Kuntoutustoiminta on yksilö-, pari- ja ryhmäkuntoutusta. Oppimisvaikeuksien kuntoutuksen lisäksi toteutetaan lasten neuropsykiatrista kuntoutusta. Palvelujen ja tukimuotojen kehittämisen lisäksi Lastentutkimusklinikalla käyttöönotetaan, arvioidaan ja edelleen kehitetään NMI:ssa tutkittavia ja kehitettäviä menetelmiä.

Lastentutkimusklinikan toiminta ja tulokset 2017

Lastentutkimusklinikalla tutkittiin 63 lasta (v. 2016 oli 50) oppimisvaikeuksien vuoksi. Lapsista 50 % oli Jyväskylän ulkopuolisista kunnista. Kuntoutuksessa kävi 73 lasta (v. 2016 oli 69). Osa kuntoutuksista oli alkanut jo vuonna 2016. Kuntoutusryhmiä toteutui viisi. Ryhmissä vahvistettiin lasten luku- ja kirjoitustaitoa, toiminnanohjausta, luetun ymmärtämistä ja internetlukutaitoa sekä englannin kielen perustaitoja. Keski-Suomen alueen psykologeja konsultoitiin 193 lapsen asioissa (v. 2016 oli 162). Koko vuoden keskimääräinen jonotusaika oli 13 kk. ja joulukuussa 15 kk. (vuonna 2016 12 kk). Jonotusaika piteni, koska keväällä 2017 lähetteiden määrä kaksinkertaistui verrattaessa kevääseen 2016 ja vastaavasti Lastentutkimusklinikan henkilöstömäärä väheni neljän psykologin resurssista kolmeen.

Oppimisvaikeuksien kuntoutuksen lisäksi toteutettiin lasten neuropsykiatrista hoitoa ja kuntoutusta, mikä edellyttää tiivistä yhteistyötä koulun henkilökunnan lisäksi Keski-Suomen keskussairaalan lastenpsykiatrisen yksikön, alueen perheneuvoloiden sekä terveys- ja sosiaalitoimen työntekijöiden kanssa. Neuropsykiatrista kuntoutusta tarvitsevien lasten hoito edellyttää lapsen arjen tukitoimien laaja-alaista ja yksilöllistä suunnittelua. Usein lapsen ohella myös vanhemmat ja koulun henkilökunta tarvitsevat suunnitelmallista ja pitkäjänteisesti toteutettua tukea. Näitä säännöllisiä noin kuukauden välein toteutuneita vanhempien tapaamisia järjestettiin viiden lapsen asioissa ja koulun henkilökunnan työnohjauksia 11 lapsen asioissa.

NMI:n tutkimushenkilöstö osallistui Lastentutkimusklinikan asiakastyön kehittämiseen. Klinikan henkilökunta puolestaan toimi kouluttajana NMI:n järjestämissä koulutuksissa. Näin hyödynnettiin tutkijoiden monialaista osaamista Lastentutkimusklinikalla ja vastaavasti Lastentutkimusklinikan psykologien osaamista opettajien, erityisopettajien ja psykologien kouluttamisessa. Lastentutkimusklinikan ja Jyväskylän yliopiston psykologianlaitoksen yhteistyönä toteutettiin kuntoutustutkimusta lasten luetunymmärtämisen ja internetlukutaidon vahvistamiseksi (iFuCo/ILA). Tähän liittyen tutkittiin myös lasten silmänliikkeitä heidän lukiessa internet-tekstejä (Eseek-hanke). Lisäksi Lastentutkimusklinikalla osallistuttiin Niilo Mäki Instituutissa koordinoitavaan Kielitaito kuuluu kaikille -hankkeeseen.

5. Koulutus ja julkaisutoiminta

Toiminnasta vastaava: Maria Haakana (vuorotteluvapaalla 1.8.2017-27.1.2018, sijaisena Maria Rintanen ja Mirja Myllykoski)
Henkilöstö (2017): Maria Haakana, Mirja Myllykoski, Maria Rintanen, Birgitta Alakoski, Lasse Eskola, Teemu Hytönen, Mari Hytönen sekä harjoittelijat ja tuntityöntekijät: Niini Aro, Essi Takala, Katariina Huusela.
Kesto: Koulutus-, tiedotus- ja julkaisutoiminta ovat pysyvää Niilo Mäki Instituutin perustoimintaa ja talon palvelutoimintaa.
Rahoittaja: Koulutus- ja julkaisutuotot
Yhteistyökumppanit: Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri, Onerva, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Jyväskylän ammattiopisto, Itä-Suomen yliopisto, JYU/kasvatustieteiden laitos/erityispedagogiikka ja varhaiskasvatus, JYU/opettajankoulutus, JYU/psykologian laitos, Jyväskylän kaupungin perheneuvola, Helsingin yliopisto, Oulun yliopisto, Lapin yliopisto, Ludus Oy, Stiftelsen Brita Maria Renlunds Minne, Aluehallintovirastot, oppilaitokset, kaupunkien ja kuntien opetustoimet, Hypeks-verkosto, Pesäpuu ry.
Tavoitteet: Niilo Mäki Instituutti pyrkii aktiivisesti levittämään tietoa oppimisvaikeuksia koskevista tutkimustuloksista sekä oppimisvaikeuksien käytännön arviointi- ja kuntoutusmenetelmistä. Instituutti järjestää omaan tutkimusalueeseensa liittyviä tieteellisiä tapahtumia ja tutkijayhteistyötä sekä koulutusta mm. psykologeille, perusopetuksen ja toisen asteen opettajille, erityisopettajille, lastentarhanopettajille, puhe-, fysio- ja toimintaterapeuteille, sekä lasten ja nuorten vanhemmille. NMI:n koulutustoiminnan tarkoituksena on välittää uutta tietoa oppimisvaikeuksisten lasten ja nuorten kanssa toimiville eri ammattiryhmille sekä asianosaisten vanhemmille. Niilo Mäki Instituutin koulutustoiminta on nivoutunut läheisesti yhteen tiedotus- ja julkaisutoiminnan kanssa.
Niilo Mäki Instituutin tiedotustoiminnan lähtökohtana on NMI:n asema valtakunnallisena oppimisvaikeuksia koskevan tiedon tuottamisen ja kokoamisen keskuksena. Näiden tehtävien lisäksi Instituutin tehtävänä on tiedottaa ja osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun oppimisvaikeuksiin liittyvissä kysymyksissä. Tiedottamisen ja oppimisvaikeuksiin liittyvän asiantuntemuksen levittämisen erityisenä kohderyhmänä ovat oppimisvaikeuksisten lasten ja nuorten kanssa työskentelevät eri alojen ammattilaiset ja asiantuntijat, mutta myös asianosaiset itse ja heidän perheensä, eri tasoilla toimivat päättäjät sekä suuri yleisö.
Verkkosivut: http://koulutus.nmi.fi/
https://www.facebook.com/NMIkoulutus/
https://twitter.com/NMIkoulutus

Toiminta 2017

Vuonna 2017 työn alla olivat erilaisten koulutusten suunnittelu, tiedottaminen, markkinointi ja tapahtumajärjestelyt. Verkkokoulutukset lisääntyivät. Lisäksi lukuisissa alan ammattihenkilöstölle kohdennetuissa tapahtumissa on esitelty Niilo Mäki Instituutin julkaisuja ja toimintaa. Tästä esimerkkeinä eri Opetushallituksen tilaisuudet ja Educa-messut, Oppimisen ja kasvun tuen päivät, Oppimisvaikeuksien tutkijatapaaminen ja Lastentarhaopettajapäivät.

Julkaisutoiminnassa työstettiin julkaistaviksi Etsivä, Yhteisopettajuus ja Check in Check out (CICO) – toimintamalli käyttäytymisen yksilölliseen tukemiseen kummit. Näiden lisäksi työn alla olivat Nettilukemiseen liittyvä Kummi sekä CDI arviointimenetelmä. NMI Bulletin -lehteä julkaistiin neljä numeroa.

Koulutusten suunnittelu, tiedottaminen ja markkinointi on jatkuvaa. Koulutus- ja julkaisutiedote tehdään kahdesti vuodessa eli kevät ja syyslukukaudelle. Tiedote on sähköisesti ladattavissa kotisivuilla ja painettuna versiona sitä jaetaan koulutusissa ja tapahtumissa sekä osana julkaisumyyntiä. Sähköisessä tiedottamisessa hyödynnetään kuukausittain ilmestyvää uutiskirjettä,

jolla on yli 26500 vastaanottajaa sekä täsmätiedottamista. Uutiskirjeen ja sosiaalisen median kautta (erityisesti Facebook) tapahtuva tiedottaminen on osoittautunut tehokkaaksi. Sosiaalisen median kautta olemme myös tavoittaneet uusia asiakkaita. Kuukausittain ilmestyvä uutiskirje on osoittautunut hyväksi tavaksi tiedottaa koko NMIn toiminnasta.

Vuonna 2017 järjestettiin 32 tilauskoulutuskokonaisuutta ja 37 koulutusta toteutui liittyen oppimisen ja oppimisvaikeuksien arviointiin sekä taitojen tukemiseen. Näistä esimerkkeinä lukemisen, tarkkaavuuden, toiminnanohjauksen ja matematiikan pulmat ja päällekkäistyneet oppimisvaikeudet. Lisäksi teemoina ovat olleet yhteisopettajuus, hahmottamiseen, tunteisiin ja oppimiseen, muistiin, työrauhaan, minäpystyvyyteen sekä vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyvät koulutukset. Ruotsinkielisiä varhaisiin matemaattisiin taitoihin liittyviä koulutuksia on järjestettiin Brita Maria Renlunds minne -säätiön tuella

NMI:n järjestämät koulutukset ovat luettelona vuosikertomuksen liitteessä 3.

Tuloksia

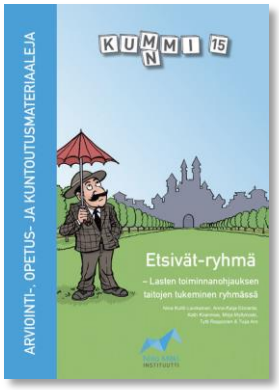

Kultti-Lavikainen, N., Eloranta, A-K.,Kiianmaa, K., Myllykoski, M., Ropponen T. & Aro T. 2017. KUMMI 15. Etsivät-ryhmä - Lasten toiminnanohjauksen taitojen tukeminen ryhmässä: Niilo Mäki Instituutti.

Malinen, O-P. & Palmu, I. (toim.) 2017. KUMMI 16. Tavoitteena yhteisopettajuus - Näkökulmia ja toimintamalleja onnistuneeseen yhdessä opettamiseen: Niilo Mäki Instituutti.

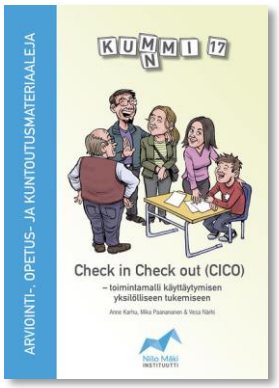

Karhu, A., Paananen, M. & Närhi, V. 2017. KUMMI 17. Check in Check out (CICO) – toimintamalli käyttäytymisen yksilölliseen tukemiseen: Niilo Mäki Instituutti.

NMI-Bulletinin sisältämät artikkelit vuonna 2017

2017/27, nro 1

LECTIO PRAECURSORIA

Juho Honkasilta: Mikä on ADHD? Diagnosoitujen lasten ja heidän äitiensä diagnoosille antamat merkitykset

TUTKIMUKSET

Laura Takkunen & Lotta Uusitalo-Malmivaara: Komeroituminen äärimmäisen sosiaalisen vetäytymisen muotona

KOKEILUT JA KÄYTÄNTEET

Irene Rämä, Minna Rouste, Riitta Tiainen, Mari Jokitalo-Trebs, Leena Airaksinen, Elina Kontu & Raija Pirttimaa: Ruskeasuon koulun kehittämishanke II: ICF-pohjaiset toimintakykykuvaukset, HOJKS-tavoitteet ja lukuvuosiarvioinnit toiminta-alueittaisessa opetuksessa

Elisa Oraluoma & Christine Välivaara: Sisukas pärjää aina? Moniammatillinen tukimalli sijoitetun lapsen koulunkäyntiin

PUHEENVUOROT

Maritta Hännikäinen: Kasvattajan pedagoginen herkkyys ja pienten lasten emotionaalinen hyvinvointi päiväkotiryhmissä.

2017/27, nro 2

LECTIO PRAECURSORIA

Tuomo Virtanen: Näkökulmia oppilaan kouluun kiinnittymiseen

TUTKITTU JUTTU

Jaana Viljaranta, Kaisa Aunola, Sari Mullola, Johanna Virkkala, Riikka Hirvonen, Eija Pakarinen & Jari-Erik Nurmi: Haastava oppilas hyötyy rajoista

TUTKIMUKSET

Erja Sandberg & Heidi Harju-Luukkainen: "Opettajan asenne heijastui suoraan oppilaan koulumenestykseen" Riittävät ja riittämättömät tukitoimet koulussa ADHD-perheiden näkökulmasta viimeisten vuosien aikana

KONGRESSIKERTOMUKSET

Kaisu Anttila: Matkakertomus Oppimisen ja oppimisvaikeuksien tutkijoiden päivistä 27.-28.4.2016

HAASTATTELUT

Tiina Siiskonen & Päivi Fadjukoff: Erityisiä oppilaita, erilaista opetusta - yhteistä kehitystä kaiken aikaa

2017/27, nro 3

LECTIO PRAECURSORIA

Kenneth Eklund: Kouluiän lukutaito lapsilla, joilla on suvussa kulkeva lukivaikeusriski – ennustajat, kehitys ja lopputulema

LECTIO PRAECURSORIA

Laura Pesu: Vanhempien ja opettajien lapsen taitoja koskevien uskomusten yhteydet lapsen oppijaminäkuvan kehitykseen

TUTKITTU JUTTU

Leila Kairaluoma, Minna Torppa & Mikko Aro: Nuorten lukemisvaikeudet ja lukemiseen yhteydessä olevat tekijät kielessämme

TUTKIMUKSET

Sanna Kyllönen, Riikka Hirvonen, Timo Ahonen & Noona Kiuru: Yksinäisyyden, omaehtoisen yksinolon ja vanhemmille uskoutumisen yhteydet varhaisnuorten kouluviihtyvyyteen

KOKEILUT JA KÄYTÄNTEET

Olli-Pekka Malinen & Iines Palmu: Näkökulmia yhteisopettajuuteen

2017/27, nro 4

LECTIO PRAECURSORIA

Terhi Ojala: Kun perusopetuksen oppilaat oireilevat psyykkisesti – opettajien kokemuksia

TUTKIMUKSET

Oona Rautiainen, Laura Rissanen, Noona Kiuru ja Riikka Hirvonen: Siirtymä alakoulusta yläkouluun yhtenäisja erilliskouluissa – siirtymään liittyvät huolet nuorilla

Eija Väisänen ja Pirjo Aunio: Alakoululaisten laskemisen ja lukemisen sujuvuuden seuranta

PUHEENVUOROT

Irene Rämä, Terhi Ojala ja Elina Kontu: Perusopetuksen normiston tuntemus erityisten opetusjärjestelyjen taustalla

KOGRESSIKERTOMUKSET

Riikka Malinen ja Mirja Myllykoski: Matkakertomus Oppimisen tutkimuksen päivästä 5.5.2017 Helsingissä

OPH-rahoitteiset täydennyskoulutushankkeet

Toiminnasta vastaava: Maria Haakana (vuorotteluvapaalla 1.8.2017-27.1.2018, sijaisena Maria Rintanen ja Mirja Myllykoski)
Henkilöstö (2017): Maria Haakana, Mirja Myllykoski, Maria Rintanen ja opetushenkilöstö
Kesto:
Opetustoimen henkilöstökoulutuksen vuoden 2016 haun koulutushankkeet:
7oph7224 Oppimisen ja hyvinvoinnin kokonaisvaltainen tuki erilaisille oppijoille vuodet 2016-2017.
7oph7225 Yhteispeli - hyvinvointia ja taitoja koko koululle vuodet 2016-2017.
Opetustoimen henkilöstökoulutuksen vuoden 2017 haun koulutushankkeet:
7oph7226 - Hyvinvointia ja turvallisuutta kasvua, oppimista ja koulunkäyntiä tukemalla, vuodet 2017-2018.
7oph7227 - Yhteisöllistä hyvinvointia, turvallisuutta ja pedagogista kehittymistä varhaiskasvatuksesta perusopetukseen, vuodet 2017-2018.
7oph7228 - Yhteispeli - hyvinvointia oppilaille ja työyhteisöille, vuodet 2017-2018.
7oph7229 - Yhdessä turvallista ja yhteisöllistä oppilaitosta rakentamaan, vuodet 2017-2018.
Rahoittaja: Opetushallitus
Yhteistyökumppanit: Opetushallitus, koulut ja opettajat kautta Suomen, Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri, Onerva, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Jyväskylän ammattiopisto, Itä-Suomen yliopisto, Jyväskylän yliopiston kasvatustieteiden laitos/Erityispedagogiikka, Jyväskylän yliopiston kasvatustieteiden laitos/Varhaiskasvatus, Jyväskylän yliopiston kasvatustieteiden laitos/Opettajankoulutus, Jyväskylän yliopiston psykologian laitos, Jyväskylän kaupungin perheneuvola, Mukaan -hanke, CP-liitto, HYPEKS –verkosto ja THL.
Tavoitteet: Edistää yleistä-, tehostettua- ja erityistä tukea tarvitsevan oppilaan osallisuutta ja hyvinvointia kokonaisvaltaisesti vahvistamalla opettajien kolmiportaisen tuen pedagogista osaamista. Syventää moniammatillista yhteistyötä opetuksessa ja edistää laadukkaan inklusiivisen opetuksen, turvallisen lähikoulun ja yhtenäisen perusopetuksen toteutumista. Edistää opettajien luokanhallinnan taitoja sekä vahvistaa koulun aikuisten valmiuksia motivaation, hyvän työrauhan, tarkkaavuuden ja toiminnanohjauksen tukemiseen koulussa. Kouluttaa esi- ja alkuopetuksen henkilöstöä varhaisen tuen menetelmiin ja oppimisympäristöihin käyttöön. Hankkeilla vahvistetaan osallistujien osaamista nuorten motivaation, kasvun sekä oppimisen tukemisessa ja ohjaamisessa. Keskiössä on opiskelijan tuen tarpeen tunnistaminen sekä siirtymävaiheen tukitoimien oikea-aikainen suunnittelu ja käytäntöön pano opintojen aikana, millä voidaan ehkäistä mahdollisia opintojen keskeyttämisiä.
Hankkeet rohkaisevat opettajia hyödyntämään tietotekniikkaa opetuksessa ja kannustavat käyttämään uusimpaan tutkimustietoon perustuvia Internet -pohjaisia, vapaasti käytettäviä arviointi, opetus- ja harjaannuttamismenetelmiä. Tarjota alueellisesti ja valtakunnallisesti verkon kautta saavutettavissa olevaa koulutusta eri puolilla Suomea.
www-sivut:
Hyvinvointia ja turvallisuutta kasvua, oppimista ja koulunkäyntiä tukemalla 2017-2018
Yhteispeli – hyvinvointia oppilaille ja työyhteisöille 2017-2018
Hyvä Alku 2018 – Yhteisöllistä hyvinvointia, turvallisuutta ja pedagogista kehittymistä varhaiskasvatuksesta perusopetukseen
Yhdessä turvallista ja yhteisöllistä oppilaitosta rakentamaan 2017-2018
Oppimisen ja hyvinvoinnin kokonaisvaltainen tuki erilaisille oppijoille 2016-2017
Yhteispeli – hyvinvointia ja taitoja koko koululle 2016-2017

Toiminta ja tulokset 2017

Hankkeiden tavoitteena on edistää yleistä-, tehostettua- ja erityistä tukea tarvitsevan oppilaan osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla opettajien osaamista. Järjestetyt OPH-rahoitteiset koulutukset löytyvät liitteestä 3.

6. Hallinto- ja tukipalvelut

Toiminnasta vastaava: Juha-Matti Latvala (toiminnanjohtaja), Kirsi Kantola (talouspäällikkö), Miika Pekkarinen (tietohallintopäällikkö), Olli-Pekka Malinen (1. varatoiminnanjohtaja) ja Pekka Räsänen (2. varatoiminnanjohtaja)
Henkilöstö (2017): Juha-Matti Latvala, Kirsi Kantola, Miika Pekkarinen, Kirsi Hintikka, Asta Kaipainen, Atte Palokangas, Mari Hytönen, Lasse Eskola, Teemu Hytönen, Olli-Pekka Malinen ja Pekka Räsänen.
Kesto: Hallinto- ja tukipalvelut ovat pysyvää Niilo Mäki Instituutin perustoimintaa.
Rahoittaja: STEA yleisavustus (AY5), omat koulutus- ja julkaisutuotot, projektien yleiskuluosuudet
Tavoitteet: Niilo Mäki -säätiön hallinto- ja tukipalvelujen tavoitteena on muodostaa laadukkaasti ja tehokkaasti toimiva työskentely-ympäristö säätiön työntekijöille. Hallinto- ja tukipalvelut koostuvat yleis-, talous-, henkilöstö- ja IT-hallinnosta.

Toiminta ja tulokset 2017

Niilo Mäki -säätiön perustoimintaa ylläpidetään RAY:n yleisavustuksen, projekteilta perittävien yleiskulujen ja koulutus- ja julkaisutuottojen turvin.

Hallinto- ja tukipalveluiden henkilöstöllä hoidetaan säätiön hallinto, instituutin toiminnan johtaminen ja koordinointi, talous-, henkilöstö- ja hankehallinto, muu yleishallinto, atk-tuki, verkkopalveluiden toimivuus ja tietoturvallisuus sekä muut organisaatiota palvelevat tukipalvelut. Sisäisen toiminnan lisäksi yhteydenpito sidosryhmiin, rahoittajiin ja verkostoihin kuuluu olennaisena osana toimintaan. Hallinto- ja tukipalveluiden tarkoituksena on tukea ja mahdollistaa Niilo Mäki Instituutin laadukas tutkimus-, kehittämis-, koulutus- ja julkaisutoiminta. Asiantunteva ja osaava henkilöstö on Niilo Mäki Instituutin tärkein resurssi.

Vuoden 2017 aikana toteutettiin hallinto- ja tukipalveluissa seuraavia toimia:

- Yleiskulujen kohdentamista hankkeille jatkettiin keräämällä yleiskuluosuus (perustaso 15 % ja 55 %:ia kokonaiskustannusmallia noudattavilta) hankkeilta. Yleiskulujen perustasoa nostettiin 15 %:iin ja kokonaiskustannusmallia noudattavissa hankkeissa uudet hakemukset laadittiin 60 %:n tasolla. Korotuksen tarkoitus oli saada yleiskulut vastaamaan paremmin todellista tilannetta.
- Sähköistä työajanseurantaa kehitettiin ja parannettiin sairauspoissaolojen automaattista seurantaa.
- Niilo Mäki Instituutin strategisten tavoitteiden: *vahva tutkimusosaaminen, kansainvälisyys, aktiivinen ja näkyvä vaikuttaminen* sekä *tehokkaat ja joustavat toimintamallit* käytäntöön viemistä toteutettiin. Seuraavana vuonna strategisten tavoitteiden toteutumisen seurantaa tehostetaan.
- Valtuuskunta kokoontui 2 kertaa ja hallitus 9 kertaa.

Niilo Mäki Instituutin keskimääräinen henkilömäärä (keskimääräisinä henkilötyövuosina kuukaudessa) tippui edelliseen vuoteen verrattuna (vuonna 2016 41,15 htv/kk ja vuonna 2017 36,9 htv/kk). Syynä oli erityisesti vuoden 2016 lopussa päättyneet suuret projektit.

Koko organisaation talouslukuja tarkasteltaessa vuositulos vuonna 2017 oli 76 973,09 € ylijäämäinen. Tulos oli hyvä alijäämäisten kolmen vuoden jälkeen. Niilo Mäki -säätiö on hoitanut kaikki taloudelliset velvoitteensa sopimusten mukaisesti. Tulokseen vaikutti erityisesti piristynyt julkaisumyynti (kasvoi 8,5 %:ia vuoteen 2016 verrattuna) ja koulutus- ja julkaisutoiminnan edellisestä vuodesta pienentyneet kulut. Vuonna 2017 kustannuksia oli myös koko organisaation tasolla pyritty säästämään säätiön tulevia kehittämistarpeita varten.

7. Kansainvälinen toiminta

Niilo Mäki Instituutin yksi strateginen tavoite on kansainvälisen toiminnan ja tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisääminen. Kansainvälisyyden tavoitteena on luoda verkostoja ja uusia mahdollisuuksia Niilo Mäki Instituutin toiminnan kehittämiselle ja laajentamiselle. Vuoden 2017 aikana on toteutettu kansainvälistä toimintaa muun muassa seuraavilla tavoilla.

Kansainvälistä tutkimus- ja kehittämistyötä

Niilo Mäki Instituutin toteuttamissa hankkeissa tehtiin kansainvälistä yhteistyötä hankesuunnitelmien mukaisesti. Kansainvälistä yhteistyötä oli muun muassa DysGeBra- (Ruotsi), LITE- (Alankomaat), Leikitään ja keskitytään- (Uusi-Seelanti), Kielitaito kuuluu kaikille (USA) – hankkeissa.

CONACYT/INEE -rahoittama (2017-2018) hanke Meksikossa Universidad de Monterreyin ja Emiliano Zapata Universidadin kanssa. Hankkeessa on mukana Wisconsinin yliopiston matematiikan oppimisvaikeuksien tutkimusryhmä, jolta hankkeessa on käytössä yksi heidän kehittämänsä lukukäsitteen arvioinnin mittari. Tutkimuksessa mitataan runsaan 300 ekaluokkalaisen kehitystä matemaattisissa ja kognitiivisissa taidoissa kolmesti ensimmäisen luokan aikana. Hankkeen viimeinen mittauskerta on touko-kesäkuussa 2018. Tutkimuksessa selvitetään varhaiskasvatuksen tuen merkitystä koulu- ja oppimisvalmiuksien kehitykselle köyhistä oloista tuleville lapsille. Osarahoituksena hankkeessa on Pekka Räsäsen Väinö Tanner -säätiön matkastipendi.

Pekka Räsänen yhdessä Marja Materon kanssa tekivät arvioinnin Kosovon opetusministeriölle EU:n tukemasta Kosovon opetussuunnitelmauudistuksen kolmivuotisesta valtakunnallisesta pilotista.

GraphoLearn-harjoitusmenetelmän kehittämisestä tutkimustarkoituksiin on neuvoteltu belgialaisten (KU Leuven) ja grönlantilaisten (Grönlannin opetusvirasto) kanssa. Tutkimustoiminta käynnistyy suunnitelmien mukaisesti vuoden 2018 aikana.

Vierailut Niilo Mäki Instituutissa

Keväällä 2017 Niilo Mäki Instituutti isännöi Fulbright Distinguished Teacher Awards –stipendiaattia, Mayra Molinaa (tammikuu-toukokuu). Fulbright-yhteistyöhön liittyen NMI:ssä vieraili 14.12. Jennifer Gibson Yhdysvaltain ulkoministeriöstä ja Mirka McIntyre Fulbright Suomi säätiöstä. Toteutuneiden vierailujen lisäksi Olli-Pekka Malinen koordinoi University of Kansasin Dr. Martha Elfordin Fulbright Specialist –vierailuhakemuksen valmistelua vuodelle 2018 ja myös kahden Fulbright Distinguished Teacher Award-stipendiaatin isännöinnistä sovittiin vuodelle 2018. Aiemmista Fulbright-vierailuista on poikinut yhteistyötä muun muassa englannin kielen opetusmateriaalin laadintaan liittyen (Kielitaito kuuluu kaikille-hanke).

Högskolan Kristianstadista kävi vierailulla 7.-9.3.2017 seitsemän opetusalan asiantuntijaa. Vierailu piti sisällään luentoja keskeisistä NMI:n tutkimus- ja kehittämisaiheista, ajankohtaisista erityispedagogisista kysymyksistä sekä tutustuminen Valteri-Onervaan.

Kiinasta saapui vieraita NMI:lle 19.9.2017. Vierailu toteutettiin EduCluster Oy:n koordinoimana ja vieraat olivat kiinalaisesta Amity-säätiöstä ja China National Institute of Educational Sciencesta. Vierailun aikana vieraat tutustuivat NMI:n toimintaan ja vieraat olivat kiinnostuneita rakentamaan yhteistyöverkostoja Kiinan ja Suomen koulujen välille.

EduCluster Oy:n koordinoimana luennoitiin myös intialaisen Bangalore International Schoolin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstölle syksyllä 2017.

Vierailut ja esitykset ulkomailla

Jari Westerholm piti vierailuluennon aiheesta: Statistical issues in experimental data analysis – power and effect size EU:n Predictable ETN-kesäkoulussa Universitat Pompeu Fabrassa, Barcelonassa 29.-31.5.2017.

ILS-hanketta ja siinä kehitettäviä välineitä sekä 1. luokan alustavia tuloksia esiteltiin kahdessa esityksessä tammikuussa Nätverkskonferens med forskningspresentationer -konferenssissa Falunissa sekä kansainvälisessä lukemistutkijoiden EDA-konferenssissa (European Dyslexia Association conference) Münchenissa lokakuussa.

Leikitään-hankkeesta vierailtiin University of Otagon psykologian laitoksella, Uudessa-Seelannissa 4.-7.1.2017.

DysGeBra-hankkeen tutkimuksen alustavista tuloksista pidettiin esitelmä 6.-8.10.2017 Münchenissä European Dyslexia Associationin (EDA) seminaarissa.

LITE-hankkeesta osallistuttiin kansainvälisiin konferensseihin mm. ECER-konferenssi Kööpenhaminassa 22.-25.8.2018 ja EARLI -konferenssi Tampereella 29.8.-2.9.2017. Olli Pekka Malinen asui Alankomaissa ja toimi vierailevana tutkijana 15.7.2017 asti Vrije Universiteit Amsterdamissa.

Pekka Räsänen oli kutsuttuna puhujana kongresseissa ICSS 2017, Taipei, Taiwan, III Internacional Congreso de Buen Comienzo, Kolumbia sekä 17th Encuentro Internacional de educación inicial y preescolar, Mexiko.

Pekka Räsänen oli vierailevana tutkijana (Docente visitante) 1.9.–21.12.2017 Universidad Bolivariana Pontificiassa, Kolumbiassa.

Juha-Matti Latvala osallistui ChildBrain ETN-verkoston workshopiin ja kokoukseen 15.3.-18.3.2017 Donders Instituutissa, Nijmegenissä Alankomaissa.

Väitöskirjaohjaus

Jari Westerholm: Pamela Februaryn (Namibia) väitöskirjan metodiosan ohjausta.

Olli-Pekka Malinen: tohtoriopiskelija Akie Yadan (Japani) väitöstutkimuksen ohjausta.

Muu kansainvälinen yhteistyö

Yhteisjulkaisuja on valmisteilla useiden kansainvälisten kumppaneiden kanssa ja monissa hankkeissa tehdään yhteistyötä ulkomaisten tutkijoiden kanssa.

GraphoGame-oppimispelin kansainvälisestä jakelusta tehtiin kesällä 2017 sopimus Learning Inteligence Group Oy:n kanssa. GraphoGameen liittyvä tutkimus- ja kehittämistyö jatkuu Niilo Mäki Instituutissa ja Jyväskylän yliopistossa nimellä GraphoLearn. Suomessa käytössä olevaan Ekapeliin sopimuksella ei ole vaikutusta.

Liitteet:

Liite 1. Niilo Mäki Instituutin henkilöstö vuonna 2017
Liite 2. Niilo Mäki Instituutin julkaisuluettelo 2017
Liite 3. Niilo Mäki Instituutin järjestämät koulutukset 2017
Liite 4. Niilo Mäki Instituutin henkilöstön jäsenyyksiä 2017
Liite 5. Valtuuskunnan ja hallituksen jäsenet vuonna 2017

Liite 1. Niilo Mäki Instituutin henkilöstö vuonna 2017

Hallinto

Toimipiste: Asemakatu 4.

Yhteystiedot löytyvät verkko-osoitteesta: http://www.nmi.fi/fi/henkilokunta

Toiminnanjohtaja	Juha-Matti Latvala, FT
1. varatoiminnanjohtaja (tutkimustoiminnan kehittäminen)	Olli-Pekka Malinen, KT
2. varatoiminnanjohtaja (kansainväliset asiat)	Pekka Räsänen, PsL
Talouspäällikkö	Kirsi Kantola, merkonomi
Henkilöstöassistentti	Kirsi Hintikka, merkonomi
Taloussihteeri	Asta Kaipainen, merkonomi
Toimistoassistentti	Mari Hytönen, kotitalous- ja kuluttajapalveluiden perustutkinto
IT-päällikkö	Miika Pekkarinen, FM
IT-assistentti	Atte Palokangas
IT-assistentti	Niko Hoffren
Koulutussihteeri	Lasse Eskola, tradenomi
Toimistosihteeri	Teemu Hytönen, merkonomi

Koulutus ja julkaisu

Toimipiste: Kauppakatu 27 B 18 ja Kauppakatu 39.

Koulutuspäällikkö	Maria Haakana, KM
Koulutussuunnittelija	Mirja Myllykoski, KM
Koulutussuunnittelija	Maria Rintanen, KM
Koulutussuunnittelija	Malinen Riikka, KM
Koulutussihteeri	Birgitta Alakoski, merkonomi
Koulutussihteeri	Lasse Eskola, tradenomi
Toimistosihteeri	Teemu Hytönen, merkonomi
Harjoittelija	Silja Lehtonen

Lastentutkimusklinikka (osana Jyväskylän kaupungin perheneuvolaa)

Toimipiste: Asemakatu 4 A (Perheneuvola: Väinönkatu 6, 3 krs.)

Lastentutkimusklinikan vastaava psykologi	Nina Kultti-Lavikainen, PsL
Psykologi	Johanna Heinonen, PsL
Psykologi	Ulla Leppänen, PsT
Psykologi	Sanna Raasakka., PsM
Psykologian harjoittelija	Kaisa Koski
Psykologian harjoittelija	Riikka Vaununmaa

Tutkimus- ja muu hankehenkilöstö

Nimi	Hanke/erityisalue
Timo Ahonen, professori	Tutkimusjohtaja
Tuija Aro, PsT, dos.	Lastenneuropsykologia
Jannika Backholm, PeM	Tutkimusavustaja, InLärning och Stöd i finlandssvenska skolor –hanke (ILS)
Anna-Kaija Eloranta, PsM	Tohtorikoulutettava, oppimisvaikeudet aikuisena
Juuso Harju	Tutkimusavustaja, DysGeBra
Sanni Heinonen	Tutkimusavustaja, DysGeBra
Henrik Husberg, PM	Motivation, matematik och arbetsminnet
Adrienn Jalonen, FT	Kielellisten taitojen ja lukemisen tukeminen –hanke
Jami Kakko	Aineiston käsittely projekteille
Juulia Keskikuru	Tutkimusavustaja, DysGeBra
Annastiina Kettunen	Kielellisten taitojen ja lukemisen tukeminen –hanke
Matti Kinnunen	Ekapeli-oppimisympäristö
Liisa Klenberg	Leikitään ja keskitytään-hanke
Kaisa Koivumäki	tutkimusavustaja, DysGeBra
Elisa Korhonen	Tutkimusavustaja
Pirita Korpivaara	Kärki-hanke
Pia Krimark, MA, YTM	DysGeBra
Juha-Matti Latvala, FT	Ekapeli-oppimisympäristö, LukiMat-hanke
Anna Lehtola, PsM	Verkkovälitteisen tietopalvelun tuottaminen –hanke
Heikki Lyytinen, Unesco-professori	Senior Research Fellow
Olli-Pekka Malinen, KT	LITE-hanke
Mika Minkkinen, KM	Hahku-hanke
Sami Määttä, PsT	Kärki-hanke
Sira Määttä, PsT	Varhaisen kielen kehitys, itsesäätelytaidot
Ville Mönkkönen, KTM	Ohjelmistoprojektit, peliohjelmointi
Mika Paananen, PsL	Lastenneuropsykologia, ryhmäkuntoutus

Iines Palmu, KM	Kärkihankkeen arviointi
Hanna Pöyliö, KM	Lukemissujuvuus, oppimisvaikeudet Kielellisten taitojen ja lukemisen tukeminen -hanke
Vesa Rantanen, YM	Maahanmuuttajat, toisen kielen lukemaan oppiminen
Ann-Katrine Risberg, PeM	Pedagokisk utredning av läs- och skrivsvårigheter
Miia Ronimus, PsT	Dysleksia geenihanke
Jaakko Ryssy, insinööri, ICT	Pelitestaus, käyttäjätuki
Pekka Räsänen, PsL	Lastenneuropsykologia, matematiikan oppiminen
Paula Salmi, FT	Lukemissujuvuus, nimeäminen
Susanna Slama, PsM	Kognitiv psykologi, KVT
Minna Syrjä	Dysleksia geenihanke
Sini Teivaanmäki	Leikitään ja keskitytään -hanke
Laura Tepponen, PM	ILS-hanke
Pia Vataja, PeM	Läsning och skrivning, pedagokisk utredning av läs- och skrivsvårigheter
Ville Vauhkonen, FM	Tutkimusaineiston hallinnointi
Jari Westerholm, YTM	Tutkimusasetelmien suunnittelu, aineistojen tilastollinen analyysi
Suvi Ylönen, KM	Hahku-hanke

Liite 2.Niilo Mäki Instituutin julkaisuluettelo 2017

Tutkimusartikkelit

Aro, T., Eklund, K., Eloranta, A-K., Närhi, V., Korhonen, E., & Ahonen, T. (painossa) Associations between childhood learning disabilities and adult-age mental health problems, lack of education, and unemployment.

Asunta, P., Viholainen, H., Ahonen, T., Cantell, M., Westerholm, J., Schoemaker, M. M., & Rintala, P. (2017). Reliability and validity of the Finnish version of the motor observation questionnaire for teachers. *Human Movement Science*, 53, 63-71. doi:10.1016/j.humov.2016.12.006 Open access

Asunta, P., Viholainen, H., & Ahonen, T. (2017). Motorisen oppimisen vaikeudet liikuntapedagogiikan arjessa. In T. Jaakkola, J. Liukkonen, & A. Sääkslahti (Eds.), *Liikuntapedagogiikka* (pp. 422-436). Jyväskylä, Finland: PS-kustannus.

Borleffs, E., Maassen, B. A. M., Lyytinen, H., & Zwarts, F. (2017). Measuring orthographic transparency and morphological-syllabic complexity in alphabetic orthographies : a narrative review. *Reading and Writing*, 30 (8), 1617-1638. doi:10.1007/s11145-017-9741-5 Open access

Haapala, E., Eloranta, A.-M., Venäläinen, T., Jalkanen, H., Poikkeus, A.-M., Ahonen, T., Lindi, V. & Lakka, T. A. (2017). Diet quality and academic achievement: A prospective study among primary school children. *European Journal of Nutrition*, 56 (7), 2299-2308. doi:10.1007/s00394-016-1270-5

Kyllönen, S., Hirvonen, R., Ahonen, T., & Kiuru, N. (2017). Yksinäisyyden, omaehtoisen yksinolon ja vanhemmille uskoutumisen yhteydet varhaisnuorten kouluviihtyvyyteen. *Oppimisen ja oppimisvaikeuksien erityislehti : NMI-Bulletin*, 27 (3), 25-39.

Li, Y., Li, H., De, X., Sheng, X., Richardson, U., & Lyytinen, H. (2017). An Evidence-based research on facilitating students' development of individualize learning by game-based learning —Pinyin GraphoGame as an example. *China Educational Technology, 364, 95-101.*

Lohvansuu, K., Hämäläinen, J., Tanskanen, A., Ervasti, L., Heikkinen, E., Lyytinen, H. & Leppänen, P.H.T. (2017). Enhancement of Brain Event-Related Potentials to Speech Sounds Is Associated with Compensated Reading Skills in Dyslexic Children with Familial Risk for Dyslexia. *International Journal of Psychophysiology*. https://www.researchgate.net/ publication/266914528_

Lyytinen, H. (2017). Early Identification and Prevention of Difficulties in Learning to Read : A Global Perspective. *Japanese Journal of Learning Disabilities, 26*,2, 128-142.

Niemelä, M., Kulmala, J.-P., Kauppi, J.-P., Kosonen, J., & Äyrämö, S. (2017). Prediction of active peak force using a multilayer perceptron. *Sports Engineering, 20*, 213-219. DOI 10.1007/s12283-017-0236-z

Puolakanaho, A., & Latvala, J.-M. (2017). Embedding Preschool Assessment Methods into Digital Learning Games to Predict Early Reading Skills. *Human Technology, 13 (2)*, 216-236. doi:10.17011/ht/urn.201711104212 Retrieved from http://humantechnology.jyu.fi/archive/vol-13/issue-2-1/puolakanaho_latvala

Ruiz, J.-P., Lassault, J., Sprenger-Charolles, L., Richardson, U., Lyytinen, H., & Ziegler, J. C. (2017). GraphoGame : un outil numérique pour enfants en difficultés d'apprentissage de la lecture. *ANAE : actualites de neuropsychologie de l'enfant*, 2017 (148), 333-343.

Zhang, X., Räsänen, P., Koponen, T., Aunola, K., Lerkkanen, M. K., & Nurmi, J. E. (2017). Knowing, applying, and reasoning about arithmetic: Roles of domain-general and numerical skills in multiple domains of arithmetic learning. *Developmental Psychology*, *53*(12), 2304.

Kirjat ja kirjanluvut

Nieminen, L., Hautala, J., Heikkilä, R., Rantanen, V., Latvala, J.-M., & Richardson, U. (2017). ReadAll-peli : digitaalinen apu lukutaidon varhaiskehityksen tukemiseen ja arviointiin. In H. Savolainen, R. Vilkko, & L. Vähäkylä (Eds.), *Oppimisen tulevaisuus* (pp. 70-79). Helsinki, Finland: Gaudeamus Oy.

Räsänen, P. (2017). Matematiksvårigheter. In M. Johansson & O. Helenius (eds.) *Att bli lärare i matematik.* (ss.200–229). Stockholm: Liber.

Serpell, R., Jere-Folotiya, J., Chansa-Kabali, T., Munachaka, J., Maumbi, M.N., Yalukanda, C., Sampa, F. & Lyytinen, H. (2017). A Culturally Sensitive Approach to Promoting Initial Literacy Development in Africa: Ongoing and Planned Research and Development at the University of Zambia's Centre for Promotion of Literacy in Sub-Saharan Africa (CAPOLSA). In: Abubakar A., van de Vijver F. (eds). *Handbook of Applied Developmental Science in Sub-Saharan Africa*. Pp. 313-334. Springer, New York, NY. doi:10.1007/978-1-4939-7328-6_17

Kuntoutusmenetelmät ja arviointimateriaalit

Kultti-Lavikainen, N., Eloranta, A-K.,Kiianmaa, K., Myllykoski, M., Ropponen T. & Aro T. 2017. KUMMI 15. Etsivät-ryhmä - Lasten toiminnanohjauksen taitojen tukeminen ryhmässä: Niilo Mäki Instituutti.

Malinen, O-P. & Palmu, I. (toim.) 2017. KUMMI 16. Tavoitteena yhteisopettajuus - Näkökulmia ja toimintamalleja onnistuneeseen yhdessä opettamiseen: Niilo Mäki Instituutti.

Karhu, A., Paananen, M. & Närhi, V. 2017. KUMMI 17. Check in Check out (CICO) – toimintamalli käyttäytymisen yksilölliseen tukemiseen: Niilo Mäki Instituutti.

Kongressiesitykset

Eloranta, A-K. (2017, syyskuu). Unemployment among individuals with learning disabilities: childhood predictors and adult-age outcomes. Suullinen esitys EARLI2017-konferenssissa, Tampere. Abstrakti: https://earli.org/sites/default/files/2017-09/EARLI2017_book_of_abstracts1309.pdf

Husberg, H., Klenberg, L. & Slama, S. (2017). Media time in relation to executive functions, reading and academic as well as cognitive performance. JURE2017, Tammerfors 27.8 2017.

Husberg, H., Klenberg, L. & Slama, S. (2017). Media time in relation to executive functions, reading and academic as well as cognitive performance. Oppimistutkijoiden päivä, Helsingfors 4.5 2017.

Latvala, J-M. & Peltonen, M. (2017). *Ekapelin uudet tuulet*. Presentation in Interaktiivinen tekniikka koulutuksessa 2017 (ITK2017) -conference. Hämeenlinna, 6.4.2017.

Latvala, J-M. & Richardson U. (2017). *Teknologia-avusteinen ympäristö kaikkien lukemaan oppijoiden tukena (ReadAll)*. Presentation in TULOS (Tulevaisuuden osaaminen ja oppiminen) -seminar (Academy of Finland). Helsinki, 26.10.2017.

Lyytinen, H., Ronimus, M., & Niemelä, M. (2017, December). DYSGEBRA: Overcoming dyslexia. Poster presented at EdTech to Enhance Early Language & Reading Acquisition, and Reading Comprehension: Cross-Language and Global Perspectives meeting, Jyvaskyla, Finland.

Nieminen, L., Hautala, J., Heikkilä, R., Richardson, U., Latvala, J-M. & Rantanen, V. (2017): Lukutaidon alkuvaiheen digitaalinen arviointi. Esitys AFinLA - syyssymposiumi Turku 10.-11.11.2017.

Pöyliö, H., Kettunen, A., Korhonen, K., & Jalonen, A. (2017). The effects of a partner reading intervention on self-efficacy and motivation among L2 learners. Esitys 17th Biennial EARLI - konferenssissa, Tampere, Suomi 29.8.-2.9.2017.

Pöyliö, H., Salmi, P., & Aro, M. (2017). Print exposure, independent reading and reading uency among Finnish school-aged children. Esitys 17th Biennial EARLI -konferenssissa, Tampere, Suomi 29.8.-2.9.2017.

Risberg, A-K., Ström, K., Wolff, U., Westerholm, J., Vataja, P. & V Salmi, P. (2017). Early identification of monolingual and bilingual with signs of reading and writing difficulties. European Dyslexia Association conference, 6-8.10.2017, München, Saksa.

Risberg, A-K., Vataja, P., Tepponen, L. & V Salmi, P. (2017). Läs- oh skriv utveckling hos finlandssvenska elever i årskurs 1 – 3. Nätverkskonferens med forskningspresentationer. Högskolan Dalarna, Falun, Sverige, 31.1.2017.

Ronimus, M. & Ketonen, R. (2017, October). DYSGEBRA: Understanding poor response to reading instruction in transparent orthography. Presentation at the European Dyslexia Association Autumn Seminars in Munich, Germany.

Vataja, P., Risberg, A-K., Tepponen, L. & V Salmi, P. (2017). Verktyg för bedömning av läs- och skrivförmåga. Symposium för Högskolan Dalarna. Falun, Sverige, 30.1.2017.

Posterit

Vataja, P., Lerkkanen, M-K., Aro,M., Westerholm, J., Risberg, A-K. & V Salmi, P. (2017). The development of literacy skills among monolingual and bilingual finnish-swedish children in early school years. European dyslexia association conference, 6-8.10.2017, München, Saksa.

Pro Gradut ja muut opinnäytetyöt

Englund, F. (2017). Motivation och läsning. En systematisk litteraturstudie. Kandidat-avhandling i specialpedagogik. Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier. Åbo Akademi.

Lampinen, M. (2017). Ekapeli-intervention vaikutukset heikkojen lukijoiden lukutaitoon sekä minäpystyvyyteen lukemisessa. Erityispedagogiikan pro gradu-tutkielma. Kasvatustieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto.

Mäkinen, M. (2017). Lust att läsa. En kvantitativ studie om sambandet mellan finlandssvenska tredjeklassares läsmotivation och resultat i läsuppgifter utifrån projektet ”Inlärning och stöd”. Kandidat-avhandling i specialpedagogik. Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier. Åbo Akademi.

Peltola, I. (2017). Lapset, jotka eivät opi lukemaan ensimmäisen luokan aikana. Heikoimpien lukijoiden tyypilliset taustatekijät. Erityispedagogiikan pro gradu-tutkielma. Kasvatustieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto.

Snellman, J. (2017). Mönster i läsutvecklingen hos elever i årskurs 1. Pro gradu-avhandling i specialpedagogik. Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier. Åbo Akademi.

Sundqvist, H. (2017). Läsutveckling, läsförmåga och läsmotivation i årskurs 1. Pro gradu-avhandling i specialpedagogik. Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier. Åbo Akademi.

Wistbacka, A. (2017). Analys och utveckling av läsning och upplevd självförmåga i åk 2. Pro gradu-avhandling i specialpedagogik. Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier. Åbo Akademi.

Muut

Husberg, H. (2017). Evidensbaserade metoder för att stödja barns skolgång – exempel från Niilo Mäki Institutets ILS-projekt. Rektorsdagarna, Uleåborg 26.10.2017.

Husberg, H. (2017). Matematik – Kartläggning och uppföljning av svårigheter. Speciallärarnas höstdag. Svenskfinlands specialpedagogiska förening, Tammerfors 30.9.2017

Määttä, S., Korpivaara, P. & Palmu, I. (painossa). Taide ja kulttuuri osaksi koululaisen päivää. Opetus- ja kulttuuriministeriön teettämä selvitys hallituksen kärkihanke 4 toimenpide 1 toteuttamisesta. Niilo Mäki Instituutti. Saatavilla verkosta: http://www.nmi.fi/karkihankeselvitys

Niilo Mäki Instituutti. (2017). Pureudu työrauhaongelmiin yleisen tuen tasolla. Opetushallituksen hyvät käytännöt -verkkosivut. Saatavilla verkosta: https://hyvatkaytannot.oph.fi/kaytanto/1827/?q=4cc0ff250769697a55ad7638801dd511

Niilo Mäki Instituutti. (2017). Oppimisen arvioinnin välineet esi- ja alkuopetukseen. Opetushallituksen hyvät käytännöt -verkkosivut. Saatavilla verkosta: https://hyvatkaytannot.oph.fi/kaytanto/1800/?q=4cc0ff250769697a55ad7638801dd511

Niilo Mäki Instituutti. (2017). Peruslukutaidon oppimisvalmiuksien oppimis- ja arviointiympäristö. Opetushallituksen hyvät käytännöt -verkkosivut. Saatavilla verkosta: https://hyvatkaytannot.oph.fi/kaytanto/1802/?q=4cc0ff250769697a55ad7638801dd511

Risberg, A-K., Vataja, P., Tepponen, L. & Salmi, P. (2017). InLärning och Stöd i finlandssvenska skolor - Utveckling av material för kartläggning av läsning och skrivning. Speciallärarnas höstdag. Svenskfinlands specialpedagogiska förening, Tammerfors 30.9.2017.

Räsänen, P. & Matero, M. (2017) Evaluation report: Curriculum development and Implementation in the classroom. The EU Twinning Project to Support Implementation of the Kosovo Education Sector Strategic Plan 2011 – 2016. Pristina: EU office in Kosovo.

Vataja, P., Husberg, H., Risberg, A-K., Slama, S., Tepponen, L. & V Salmi, P. (2017). Utvärdering av och stödåtgärder vid inlärningssvårigheter i finlandssvenska skolor och daghem. Educa-mässan. Svenska hörnan. Helsingfors, 28.1.2017.

Liite 3. Niilo Mäki Instituutin järjestämät koulutukset 2017

Niilo Mäki Instituutin järjestämät koulutukset 2017

- KUMMIT TUTUIKSI! Verkkoluentosarja oppaaksi Kummi - Arviointi-, opetus ja kuntoutusmateriaalien käyttöön, verkkoluentotallenteet katsottavissa 9.1.-21.6.2017
- KOGNITIIVISTEN TAITOJEN JA OPPIMISVAIKEUKSIEN ARVIOINTI KOULUIKÄISILLÄ – päivitys uusimpaan tietoon, 19.1.2017 Turku
- ERITYISTÄ TUKEA YLEISOPETUKSEN LUOKASSA - KEINOINA YHTEISOPETTAJUUS JA JOUSTAVA OPETUSRYHMÄJAKO, 8.2.2017 Helsinki
- ERITYISTÄ TUKEA YLEISOPETUKSEN LUOKASSA - KEINOINA YHTEISOPETTAJUUS JA JOUSTAVA OPETUSRYHMÄJAKO, 10.2.2017 Tampere
- NUORTEN JA AIKUISTEN LUKEMIS- JA KIRJOITTAMISTAITOJEN ARVIOINTI – seulontamenetelmän ja yksilötestistön käyttökoulutus, 9.2.2017 Helsinki
- HAHMOTUSHÄIRIÖT – ILMIÖ, TEORIA, ARVIOINTI JA KUNTOUTUS, 16.2.2017 Kuopio
- ERITYISTÄ TUKEA YLEISOPETUKSEN LUOKASSA - KEINOINA YHTEISOPETTAJUUS JA JOUSTAVA OPETUSRYHMÄJAKO, 1.3.2017 Turku
- HAHMOTUSHÄIRIÖT – ILMIÖ, TEORIA, ARVIOINTI JA KUNTOUTUS, 8.3.2017 Helsinki
- LASTEN PSYKIATRISET ONGELMAT ALLE KOULUIÄSSÄ JA ONGELMIEN KYTKEYTYMINEN KOULUIÄN OPPIMISVAIKEUKSIIN, 17.3.2017 Helsinki
- KOGNITIIVISTEN TAITOJEN JA OPPIMISVAIKEUKSIEN ARVIOINTI KOULUIKÄISILLÄ – päivitys uusimpaan tietoon, 29.3.2017 Tampere
- OPPIMISSTRATEGIOISTA APUA OPPIMISVAIKEUKSIEN KANSSA SELVIYTYMISEEN 5.4.2017 Turku
- ERIYTTÄMINEN JA STRUKTUROINTI LUOKANOPETTAJAN JA ERITYISOPETTAJAN TYÖSSÄ, 5.4.2017 Helsinki
- NEUROPSYKIATRISET OIREKUVAT ADHD JA ASPERGERIN OIREYHTYMÄ: TEORIAA JA MENETELMIÄ ARKEEN, 6. -7.4.2017 Helsinki
- ETSIVÄT-RYHMÄ; LASTEN TOIMINNANOHJAAMISEN TUKEMINEN RYHMÄSSÄ, 7.4.2017 Helsinki
- HUR STÖDA OCH UTVECKLA SMÅ BARNS MATEMATISKA TÄNKANDE? NALLEMATTE TAR OSS MED PÅ EN RESA IN I MATEMATIKENS FÖRUNDERLIGA VÄRLD, 21.4.2017 Mariehamn
- MUISTI JA OPPIMISVAIKEUDET, 27.4.2017 Helsinki
- LUKITAIDOT JA VAHVUUDET HUOMIOON OTTAVA KUNTOUTUS, 4.-5.5.2017 Vantaa
- TOIMINNANOHJAUS JA OPPIMISEN VAIKEUDET – MITEN AUTTAA?, 18.5.2017 Oulu
- LASTEN PSYKIATRISET ONGELMAT ALLE KOULUIÄSSÄ JA ONGELMIEN KYTKEYTYMINEN KOULUIÄN OPPIMISVAIKEUKSIIN, 19.5.2017 Oulu
- KUMMIT TUTUIKSI! Verkkoluentosarja oppaaksi Kummi - Arviointi-, opetus ja kuntoutusmateriaalien käyttöön, verkkoluentotallenteet katsottavissa 14.8.-15.12.2017
- ETSIVÄT-RYHMÄ; LASTEN TOIMINNANOHJAAMISEN TUKEMINEN RYHMÄSSÄ, 15.9.2017 Tampere
- ERITYISTÄ TUKEA YLEISOPETUKSEN LUOKASSA - KEINOINA YHTEISOPETTAJUUS JA JOUSTAVA OPETUSRYHMÄJAKO, 28.9.2017 Lahti
- OPPIMAAN OPPIMISEN TAIDOT, 29.9.2017 Helsinki
- MUISTI JA OPPIMINEN, 4.10.2017 Tampere
- NEUROPSYKIATRISET ONGELMAT, 6.10.2017 Tampere
- NUORTEN JA AIKUISTEN LUKEMIS- JA KIRJOITTAMISTAITOJEN ARVIOINTI – seulontamenetelmän ja yksilötestistön käyttökoulutus, 5.10.2017 Tampere
- MITÄ LUKIARVIOINNIN JÄLKEEN? – LUKIVAIKEUKSISEN NUOREN OPISKELUN TUKEMINEN JA ERITYISJÄRJESTELYT, 6.10.2017 Tampere
- LUETUN YMMÄRTÄMISEN TUKEMINEN LUOKKA-ASTEILLA 6–9, 13.10.2017 Oulu

- TOIMINNANOHJAUS JA OPPIMISEN VAIKEUDET – MITEN AUTTAA?, 25.10.2017 Helsinki
- LUETUN YMMÄRTÄMISEN TUKEMINEN LUOKKA-ASTEILLA 6–9, 27.10.2017 Helsinki
- LASTEN PSYKIATRISET ONGELMAT ALLE KOULUIÄSSÄ JA ONGELMIEN KYTKEYTYMINEN KOULUIÄN OPPIMISVAIKEUKSIIN, 3.11.2017 Helsinki
- NEUROPSYKIATRISET OIREKUVAT ADHD JA ASPERGERIN OIREYHTYMÄ: TEORIAA JA MENETELMIÄ ARKEEN, 11.-12.12.2017 Rovaniemi
- LUKITAIDOT JA VAHVUUDET HUOMIOON OTTAVA KUNTOUTUS, 14.-15.11.2017 Oulu
- ERITYISTÄ TUKEA YLEISOPETUKSEN LUOKASSA - KEINOINA YHTEISOPETTAJUUS JA JOUSTAVA OPETUSRYHMÄJAKO, 16.11.2017 Seinäjoki
- VANHEMPIEN VOIMAVARAKESKEINEN OHJAUS JA NEUVONTA, 16.-17.11.2017 Helsinki
- STRUKTUROINTI JA ERIYTTÄMINEN OPETTAJIEN TYÖSSÄ, 23.11.2017 Tampere
- KEHITYKSELLISTEN VAIKEUKSIEN SEULONTA LASTENNEUVOLASSA, 12.12.2017 Jyväskylä TAI verkkokoulutus

OPH-hankerahoitteiset täydennyskoulutukset 2017

- OPH: MATEMATIIKAN PERUSTAITOJEN TUKEMINEN ESI- JA ALKUOPETUSIKÄISILLÄ (1 Op) - verkkotallennekoulutus, katsottavissa ajalla 23.1.2017-31.12.2017
- OPH: MOTORISEN OPPIMISEN VAIKEUDET (1 OP), verkkokoulutus perusopetukseen 19.9.2016 - 8.12.2017
- OPH: MOTORISEN OPPIMISEN VAIKEUDET (1 OP), verkkokoulutus varhaiskasvatukseen 19.9.2016 - 8.12.2017
- OPH: SUJUVAKSI LUKIJAKSI - SUJUVAN LUKEMISEN TUKEMINEN 2.-6. LUOKILLA (3 op) 12.1.2017, 4.4.2017 ja 9.5.2017 Helsinki
- OPH: KEINOJA TARKKAAVUUDEN JA TOIMINNANOHJAUKSEN, LUKEMISEN JA MATIKAN TAITOJEN TUKEMISEEN 3 op, 17.-18.1.2017 ja 4.5.2017 Jyväskylä
- OPH: PÄÄLLEKKÄISTYNEET OPPIMISVAIKEUDET (3 op) 18.1.2017 ja 20.4.2017 Tampere
- OPH: ETSIVÄ-RYHMÄ; LASTEN TOIMINNANOHJAAMISEN TUKEMINEN RYHMÄSSÄ (3 OP), 20.1.2017 ja 5.5.2017 Kuopio
- OPH: MOTORISEN OPPIMISEN VAIKEUDET (2 OP), 25.1.2017 ja 8.3.2017 Turku
- OPH: ETSIVÄ-RYHMÄ; LASTEN TOIMINNANOHJAAMISEN TUKEMINEN RYHMÄSSÄ (3 OP), 25.1.2017 ja 26.4.2017 Lahti
- OPH: MOTORISEN OPPIMISEN VAIKEUDET (2 OP), 26.1.2017 ja 9.3.2017 Helsinki
- OPH:SUJUVA LASKUTAITO - YHTEENLASKUTAIDON SUJUVUUDEN TUKEMINEN VUOSILUOKILLA 2-4 (2 OP), 16.2.2017 ja 30.3.2017 Seinäjoki
- OPH: Maahanmuuttajalasten oppimisvaikeuksien arviointi ja yksilöllisen tuen suunnittelu koulupsykologeille (1op), 8.2.2017 Helsinki
- OPH: Lukemisen sujuvuuden harjoittelun tukeminen Ekapelin avulla 1 op kevät 2017 verkkokoulutus
- OPH: Lukemisen sujuvuuden harjoittelun tukeminen Ekapelin avulla 1 op, 8.2. ja 15.2.2017
- OPH:TARKKAAVUUDEN JA TOIMINNANOHJAUKSEN ONGELMAT KOULULUOKASSA – TUNNISTAMINEN JA TEHOSTETTU, YKSILÖLLISTETTY TUKI (3op), 9.2., 9.3. ja 26.4.2017 Helsinki
- OPH: PÄÄLLEKKÄISTYNEET OPPIMISVAIKEUDET (1 op) 9.2.2017 Jyväskylä
- OPH: PÄÄLLEKKÄISTYNEET OPPIMISVAIKEUDET (1 op) 9.2.-8.12.2017 Verkkokoulutus
- OPH: MAAHANMUUTTAJALASTEN MATEMAATTISTEN JA LUKEMISEN VAIKEUKSIEN TUNNISTAMINEN JA TUKI (1op) 9.2.2017 Helsinki

- OPH: MAAHANMUUTTAJATAUSTAISTEN OPPILAIDEN KIELELLISTEN TAITOJEN TUKI (4 op) 9.-10.2.2017 ja 27.-28.4.2017 Seinäjoki
- OPH: Traumatisoitunut lapsi varhaiskasvatuksessa ja koulussa (1 op) 8.3.2017 Tampere
- OPH: Traumatisoitunut lapsi varhaiskasvatuksessa ja koulussa (1 op) 9.3.2017 Jyväskylä
- OPH:MATEMATIIKAN OPPIMISVAIKEUSRISKIN TUNNISTAMINEN, VARHAISTEN PERUSTAITOJEN ARVIOINTI, TUKEMINEN JA TUEN VAIKUTTAVUUDEN SEURANTA, 2op 16.-17.3.2017 Oulu
- OPH: HAHMOTTAMISEN KUNTOUTUS - TUNNISTAMISESTA TUKEEN (2 OP), 16.-17.3.2017 Jyväskylä
- OPH:YLEINEN TUKI OPPILAIDEN KÄYTTÄYTYMISEN TUKEMISEEN; MITEN TOIMIA LEVOTTOMAN LUOKAN KANSSA (3op), 17.3.2017 ja 28.4.2017 Jyväskylä
- OPH:YLEINEN TUKI OPPILAIDEN KÄYTTÄYTYMISEN TUKEMISEEN; MITEN TOIMIA LEVOTTOMAN LUOKAN KANSSA (3op), 23.3.2017 ja 4.5.2017 Rovaniemi
- OPH: Ohjelmoinnin pedagogiikkaa (1op) 20.4.2017 Lahti
- OPH: TEKNOLOGIA-AVUSTEISET MENETELMÄT OPPIJOIDEN TUKENA (1 op), 4.5.2017 Helsinki
- OPH: HAHMOTTAMISEN KUNTOUTUS - TUNNISTAMISESTA TUKEEN (2 OP), 4.-5.4.2017 Lahti
- OPH: MALTTI - TARKKAAVUUDEN JA TOIMINNANOHJAUKSEN RYHMÄMUOTOISEN KUNTOUTUKSEN JA TEHOSTETUN TUEN TOTEUTTAMINEN (3 OP), 6.4.2017, 26.10.2017 Tampere ja 3. lähipäivä alkuvuonna 2018
- OPH: TIETOTEKNIIKKAA ERITYISOPETTAJAN ARJESSA (2 op), 12.4. ja 10.5.2017 Lahti
- OPH: OPPIMISVAIKEUKSIEN YHTEYS ELÄMÄNKULKUUN JA HYVINVOINTIIN AIKUISIÄSSÄ - TULOKSIA SEURANTATUTKIMUKSESTA
- OPH: MOTORISEN OPPIMISEN VAIKEUDET (1 OP), verkkokoulutus perusopetukseen 19.9.2016 - 8.12.
- OPH: MOTORISEN OPPIMISEN VAIKEUDET (1 OP), verkkokoulutus varhaiskasvatukseen 19.9.2016 - 8.12.2017, josta päivitetty versio 1.10.2017 - 14.12.2018
- OPH: KOULUN OPETUSHENKILÖSTÖN PYSTYVYYDEN TUKEMINEN 1op, Verkkoluentotallenne katsottavissa 14.8.2017-17.12.2018
- OPH: MALTTI - TARKKAAVUUDEN JA TOIMINNANOHJAUKSEN RYHMÄMUOTOISEN KUNTOUTUKSEN JA TEHOSTETUN TUEN TOTEUTTAMINEN (3 OP), verkkokoulutus katsottavissa ajalla 14.8-30.9.2017, jonka jälkeen ohjauskeskustelut verkkovälitteisesti 7.11.2017 ja 6.2.2018
- OPH: JÄSENTYNYTTÄ TUKEA LEVOTTOMILLE LAPSILLE - KONSULTAATIOMALLI PÄIVÄKOTEIHIN 2OP, Verkkoluentotallenne katsottavissa 14.8.2017-3.12.2017
- OPH: LUKEMISEN SUJUVUUDEN HARJOITTELUN TUKEMINEN EKAPELIN AVULLA (1 op), verkkotallennekoulutus, katsottavissa ajalla 14.8.2017-21.12.2018
- OPH: MATEMATIIKAN PERUSTAITOJEN TUKEMINEN ESI- JA ALKUOPETUSIKÄISILLÄ (1 Op) - verkkotallennekoulutus, katsottavissa ajalla 14.8.2017-21.12.2018
- OPH: PÄÄLLEKKÄISTYNEET OPPIMISVAIKEUDET (1 op) verkkokoulutustallenne, katsottavissa ajalla 14.8.2017-21.12.2018
- OPH: EKAPELI LUKEMAAN OPPIMISEN JA SUJUVAN LUKEMISEN TUKENA (1 op), verkkokoulutustallenne, katsottavissa ajalla 1.9.2017-14.12.2018
- YHTEISPELI - HYVINVOINTIA JA TAITOJA KOKO KOULULLE ALKAEN syksy 2017
- Yhteispeli - Mentor -koulutus 6.-7.10.2017 Tampere
- OPH: LUKEMISEN JA KIRJOITTAMISEN PERUSTAITOJEN OPPIMISEN ARVIOINTI, TUKEMINEN JA OPPIMISEN SEURANTA OSANA OPETTAJAN PEDAGOGISTA ARVIOINTITYÖTÄ 4op, 5.9.2017, 4.10.-5.10.2017 ja 4.12.2017 Rovaniemi

- OPH: NUORTEN HENKISEN HYVINVOINNIN HAASTEITA JA TUEN MAHDOLLISUUKSIA KOULUSSA (3 op), 13.9., 4.10. ja 8.11.2017 Helsinki
- OPH:SUJUVA LASKUTAITO - VÄHENNYSLASKUTAIDON SUJUVUUDEN TUKEMINEN VUOSILUOKILLA 2-4 (2 OP), 14.9.2017 ja 2.11.2017 VAASA
- OPH:TARKKAAVUUDEN JA TOIMINNANOHJAUKSEN ONGELMAT KOULULUOKASSA – TUNNISTAMINEN JA TEHOSTETTU, YKSILÖLLISTETTY TUKI (3op), 14.9., 11.10. ja 30.11.2017 Helsinki
- OPH: ITSESÄÄTELYTAITOJEN KEHITYS, HAASTEET JA TUKEMINEN VARHAISKASVATUKSESSA (3 op), 20.9. ja 14.11.2017 Jyväskylä
- OPH:SUJUVA LASKUTAITO - YHTEENLASKUTAIDON SUJUVUUDEN TUKEMINEN VUOSILUOKILLA 2-4 (2 OP), 21.9. ja 16.11.2017 Vantaa
- OPH: EKAPELIN ARVIOINTIMENETELMÄT JA NIIDEN KÄYTTÖ OPETUKSEN TUKENA (1op) 21.9.17 klo 13-15.15 ja 26.9.2017 klo 13-15.15 verkkokoulutus
- OPH: PÄÄLLEKKÄISTYNEET OPPIMISVAIKEUDET (3 op) 22.9.2017 ja 24.11.2017 Kuopio
- OPH: Check in-Check out (CICO) tehostetun tuen toimintamalli käytösongelmien kohtaamiseen kouluyhteisössä 3op, 22.9.2017, 2.11.2017 ja 24.11.2017 Helsinki
- OPH: LAPSEN KUULLUN YMMÄRTÄMISEN TUKEMINEN VARHAISKASVATTAJIEN JA VANHEMPIEN YHTEISTYÖNÄ (1op), 4.10.2017 Tampere
- OPH: LEIKKI-IKÄISTEN LASTEN MATEMAATTISTEN TAITOJEN TUKEMINEN – NALLEMATIKAN MATKASSA VARHAISMATEMATIIKAN MAAILMAAN (1 op), 5.10.2017 Tampere
- OPH:YLEINEN TUKI OPPILAIDEN KÄYTTÄYTYMISEN TUKEMISEEN; MITEN TOIMIA LEVOTTOMAN LUOKAN KANSSA (3op), 5.10.2017 ja 16.11.2017 Turku
- OPH:HAASTAVASTI KÄYTTÄYTYVÄN LAPSEN YMMÄRTÄMINEN KOULUYMPÄRISTÖSSÄ JA TUKITOIMIEN SUUNNITTELU (2op), 12.10.2017 ja 1.12.2017 Oulu
- OPH: ITSESÄÄTELYTAIDOT JA OPPIMINEN - KEHITYS, HAASTEET JA TUKEMINEN (3 op) 18.10. ja 28.11.2017 Lahti
- OPH: TIETOTEKNIIKKAA ERITYISOPETTAJAN ARJESSA (2 op), 24.10. ja 30.11.2017 Tampere
- OPH: S2-OPPILAIDEN KIELELLISTEN TAITOJEN JA LUKEMISEN TUKEMINEN 1 op, 3.11.2017 Jyväskylä ja verkkokoulutus
- OPH: LAPSEN KUULLUN YMMÄRTÄMISEN TUKEMINEN VARHAISKASVATTAJIEN JA VANHEMPIEN YHTEISTYÖNÄ (1op), 8.11.2017 Helsinki
- OPH:LEIKKI-IKÄISTEN LASTEN MATEMAATTISTEN TAITOJEN TUKEMINEN – NALLEMATIKAN MATKASSA VARHAISMATEMATIIKAN MAAILMAAN (1 op), 9.11.2017 Helsinki

Liite 4. Niilo Mäki Instituutin henkilöstön jäsenyyksiä 2017

Klenberg, Liisa

- Helsingin yliopiston neuropsykologian erikoistumiskoulutuksen ohjausryhmän jäsenyys
- Suomen neuropsykologisen yhdistyksen erikoistumislautakunnan jäsenyys

Latvala, Juha-Matti

- Jäsen opetusministerin perustamassa valtakunnallisessa Lukutaitofoorumissa 2017-2018
- Ohjausryhmän puheenjohtaja Jyväskylän yliopiston Aivotutkimuskeskuksen Aivotiedon jalostamo -hankkeessa
- Ohjausryhmän jäsen Erilaisten oppijoiden liiton Taitotuunaajat-hankkeessa
- Jäsen Selkokielen neuvottelukunnassa
- Jäsen Oikeus oppimiseen neuvottelukunnassa
- Ohjausryhmän jäsen ChildBrain-hankkeessa (EU:n ETN-projekti)

Räsänen, Pekka

- Näkövammaisten kirjaston johtokunta
- Cognition Matters Foundation Advisory Board

Salmi, Paula

- NMI-Bulletin ja Kielipolku -lehtien toimituskunta
- Aivoliiton Arjen vinkit vanhemmille -hankkeen ohjausryhmä
- vertaisarviointi kansainvälisissä julkaisuissa
- väitöstutkimuksen ohjaus, esitarkastus ja vastaväittäjänä toimiminen

Liite 5. Niilo Mäki -säätiön valtuuskunta ja hallitus 2017

NIILO MÄKI -SÄÄTIÖN VALTUUSKUNTA JA HALLITUS 2017

Niilo Mäki -säätiön valtuuskunta vuonna 2017

Niilo Mäki Säätiön hallintoelimiä ovat valtuuskunta ja hallitus. Valtuuskuntaan kuuluu puheenjohtaja ja 12-15 muuta jäsentä, jotka valitaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Valtuuskunnan sääntömääräisissä kokouksissa käsitellään mm. toimintakertomus ja tilinpäätös (kevätkokous) sekä seuraavan vuoden toimintasuunnitelma (syyskokous). Valtuuskunnan jäsenet vuonna 2017 olivat (suluissa viimeinen valintavuosi).

Lea Pulkkinen, pj	(2016) Haukkalan säätiö
Onerva Mäki	(2014) Niilo Mäen perikunta
Marja-Leena Laakso	(2016) Jyväskylän yliopistosäätiö
Raimo Lappalainen	(2016) Jyväskylän yliopistosäätiö
Nico Holmberg	(2016) Jyväskylän kaupunki
Mikko Aro, 1. vpj	(2014) Jyväskylän yliopistosäätiö
Nina Hovén-Korpela	(2015) ADHD-liitto ry
Tiina Viljanen	(2015) Aivoliitto ry
Marju Silander/(Tomi Kaasinen)	(2016) Suomen CP-liitto ry
Katariina Pärnä	(2014) Mannerheimin lastensuojeluliitto
Marianna Ohtonen	(2014) Kehitysvammaliitto
Ulla Laine/(Anneli Rautiainen)	(2014) Opetushallitus
Anne Vierelä	(2016) Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri
Gun Sandberg-Wallin	(2014) Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne

Niilo Mäki -säätiön hallitus vuonna 2017

Niilo Mäki Säätiön hallitukseen kuuluu puheenjohtaja sekä 4-6 jäsentä varajäsenineen. Valtuuskunta nimeää hallituksen vuodeksi kerrallaan. Seuraavassa hallituksen jäsenet sekä heidän henkilökohtaiset varajäsenensä vuonna 2017.

Jäsen	**Varajäsen**
Päivi Fadjukoff, puheenjohtaja	Onerva Mäki
Matti Kuorelahti, varapuheenjohtaja	Hannu Savolainen
Timo Ahonen	Tiina Parviainen
Ulla Richardson	Reija Alen
Paavo Leppänen	Ilkka Mäkitalo
Päivi Kalilainen	Airi Valkama
Anne Korhonen	Juha Ahonen (28.2.2017 asti), Kirsi Kallionpää (alkaen 27.4.2017)